

e-learning
VERDUURZAMING VAN DE ZORG
bij zorginkoop

Welkom bij deze e-learning!

Over deze e-learning

Aanleiding

Zorgverzekeraars en zorgkantoren hebben afgesproken om **gezamenlijk** op te trekken om **verduurzaming van de zorg te versnellen**. Dat vraagt **nieuwe kennis en vaardigheden** van zorginkopers en andere medewerkers van zorgverzekeraars en zorgkantoren die betrokken zijn bij de zorginkoop of beleidsontwikkeling.

Trainingsprogramma

Daarom biedt **ZN** een **trainingsprogramma** aan. Doel van het trainingsprogramma is dat zorginkopers **voldoende kennis** en **vertrouwen** ontwikkelen en **tools** tot hun beschikking hebben om met de zorgaanbieders **in gesprek te gaan over verduurzaming**.

Het trainingsprogramma bestaat uit twee onderdelen:

1. **E-learning**. De basis aan kennis en achtergrond die iedereen moet kennen die actief is in de zorginkoop.
2. **Gesprekshandreiking verduurzaming zorg voor zorginkopers**. Verdieping en inspiratie voor de zorginkopers die daadwerkelijk in gesprek gaan over verduurzaming.

Gupta

Dit trainingsprogramma is ontwikkeld door **Gupta Strategists**. Wij zijn gedreven om de verduurzaming van de zorg te versnellen. Meer informatie vind je [op onze website](#). Daar vind je ook onze recente publicaties over duurzaamheid in de zorg.

Voordat je aan de slag gaat

Tijdsinvestering is ongeveer **1 uur**

- Het is mogelijk om tussentijds te pauzeren. Via het hoofdmenu kun je doorklikken naar het blok waar je bent gebleven
- Schrik niet van de hoeveelheid pagina's; veel is optionele verdieping

Zet de e-learning op groot scherm door

- CTRL+L
- Of: Weergeven > Modus Volledig scherm

De e-learning is interactief door

- (Multiple-choice) vragen
- Mogelijkheden om door te gaan naar meer/specifieke informatie **i**
- Met de menuknop **☰** om je terug bij het hoofdmenu
- Met de terug knop **↩** ga je vanuit de verdieping terug naar de algemene e-learning

Terminologie

- Zorgverzekeraars zijn zorgkantoren en zorgverzekeraars
- Zorg is alle zorg die verzekerd is op grond van de Wlz en Zvw
- Zorginkopers zijn zorginkopers en andere medewerkers van zorgverzekeraars en zorgkantoren die betrokken zijn bij de zorginkoop

Deze e-learning bevat de basis die iedere zorginkoper moet weten over verduurzaming van de zorg

Blok

1

Impact van de **zorg** op het **milieu** en van klimaatverandering op de zorg

2

Verduurzamingsagenda voor de Nederlandse zorg

3

Ambitie en rol van **zorgverzekeraars**

4

Generiek **inkoopbeleid** en de rol van de **zorginkoper**

In dit blok ga je leren...

... waarom verduurzaming van de zorg nodig is

... wat afgesproken is over verduurzaming van de zorg

... wat de visie van ZN is

... wat jij kunt doen tijdens zorginkoop 2025

1

Impact van de **zorg** op het **milieu** en van klimaatverandering op de **zorg**

2

Verduurzamingsagenda voor de Nederlandse **zorg**

3

Ambitie en rol van **zorgverzekeraars**

4

Generiek inkoopbeleid en de rol van de **zorginkoper**

Medische tijdschrift The Lancet: 'Klimaatverandering is de grootste wereldwijde bedreiging voor de gezondheid van de 21e eeuw'

1

Impact zorg

Let op: met het filmpje kom je op YouTube terecht. Keer na het filmpje weer terug naar de e-learning

De klimaatcrisis is een gezondheidscrisis

1

Impact zorg

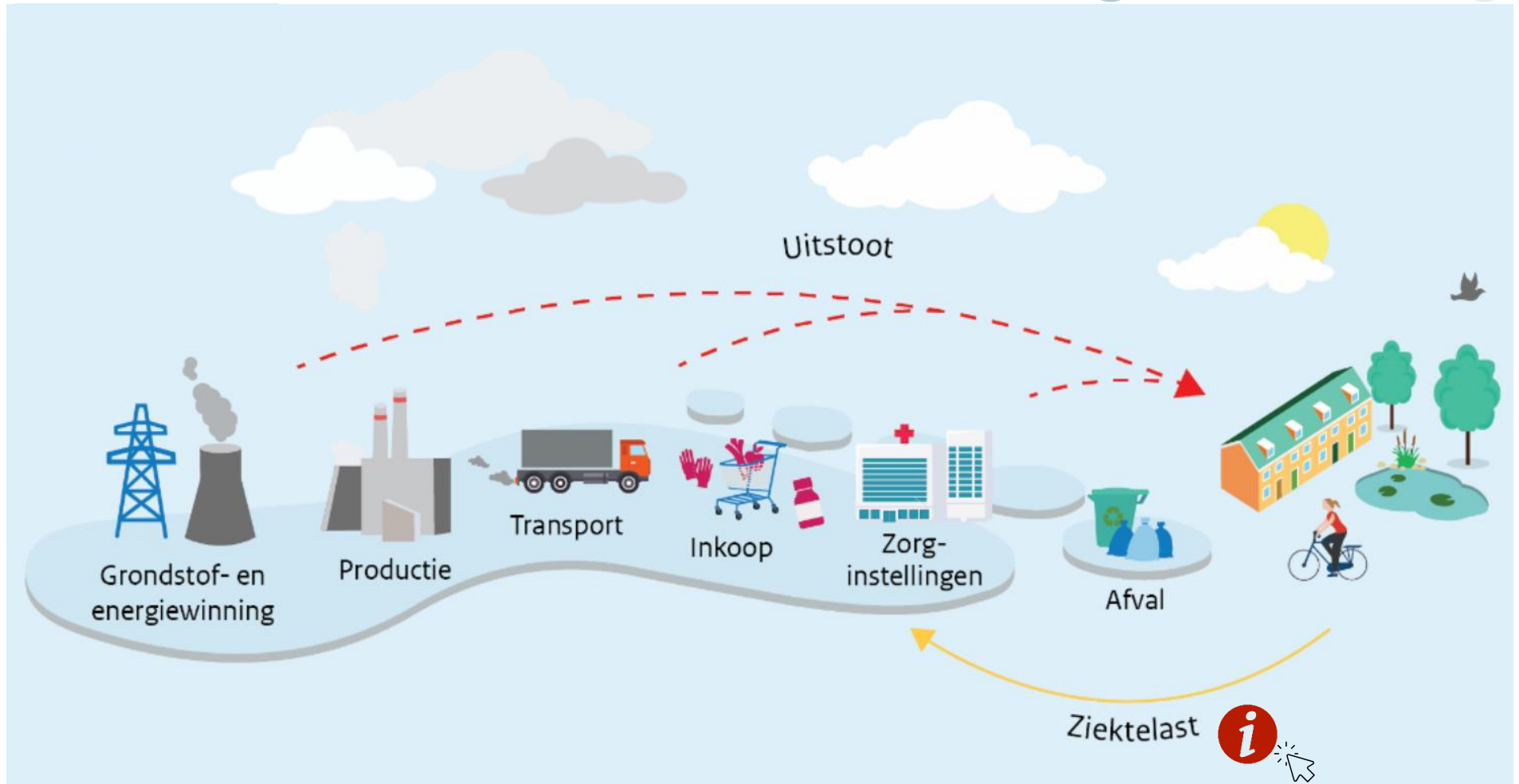

- Klimaatverandering en milieuverontreiniging leiden tot steeds méér en andersoortige zorgvragen (zie figuur)
- De klimaatcrisis is dus een gezondheidscrisis door de wereldwijde risico's van klimaatverandering voor de volksgezondheid
- Er is internationale consensus: de klimaatcrisis vormt de grootste bedreiging voor de volksgezondheid deze eeuw²

Door uitstoot vanuit de zorgsector neemt de ziektelast toe

1

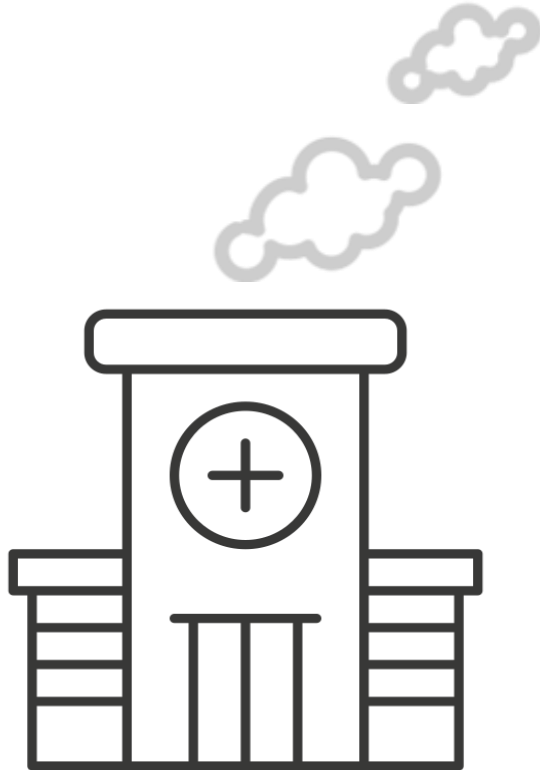
Impact zorg

Wat is het aandeel van de zorgsector in de totale Nederlandse CO₂-voetafdruk?

1

Impact zorg

A 1,8%

B 4,0%

C 5,9%

D 7,3%

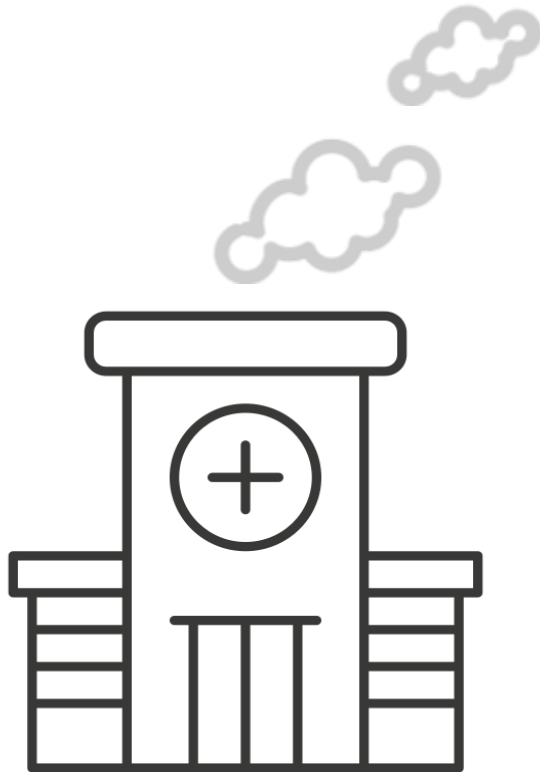
E 8,1%

Wat is het aandeel van de zorgsector in de totale Nederlandse CO₂-voetafdruk?

1

Impact zorg

~~A 1,0%~~

~~B 4,0%~~

~~C 5,9%~~

D 7,3%

~~E 8,1%~~

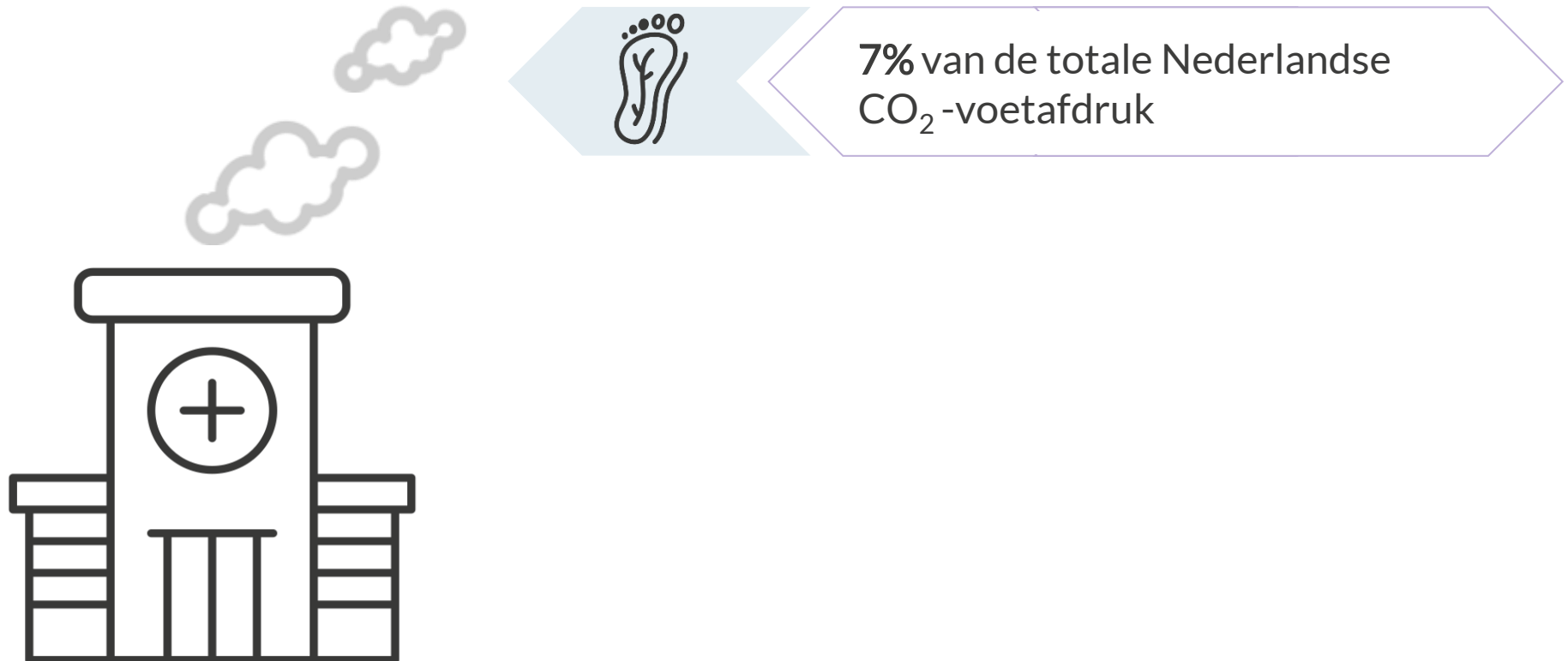
Het Nederlandse zorgsysteem draagt substantieel bij aan de klimaatcrisis

1

Impact zorg

Aandeel van de zorgsector in Nederland aan de klimaatcrisis¹

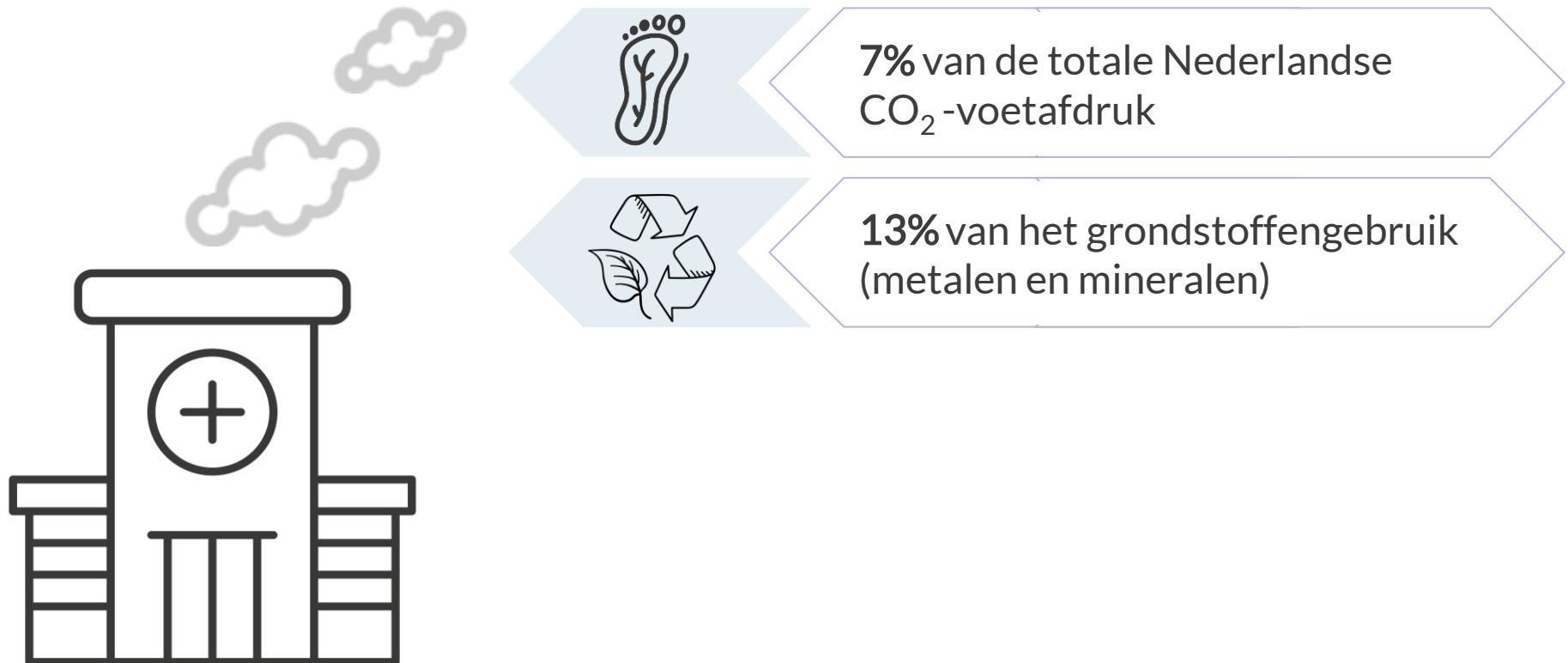
Het Nederlandse zorgsysteem draagt substantieel bij aan de klimaatcrisis

1

Impact zorg

Aandeel van de zorgsector in Nederland aan de klimaatcrisis¹

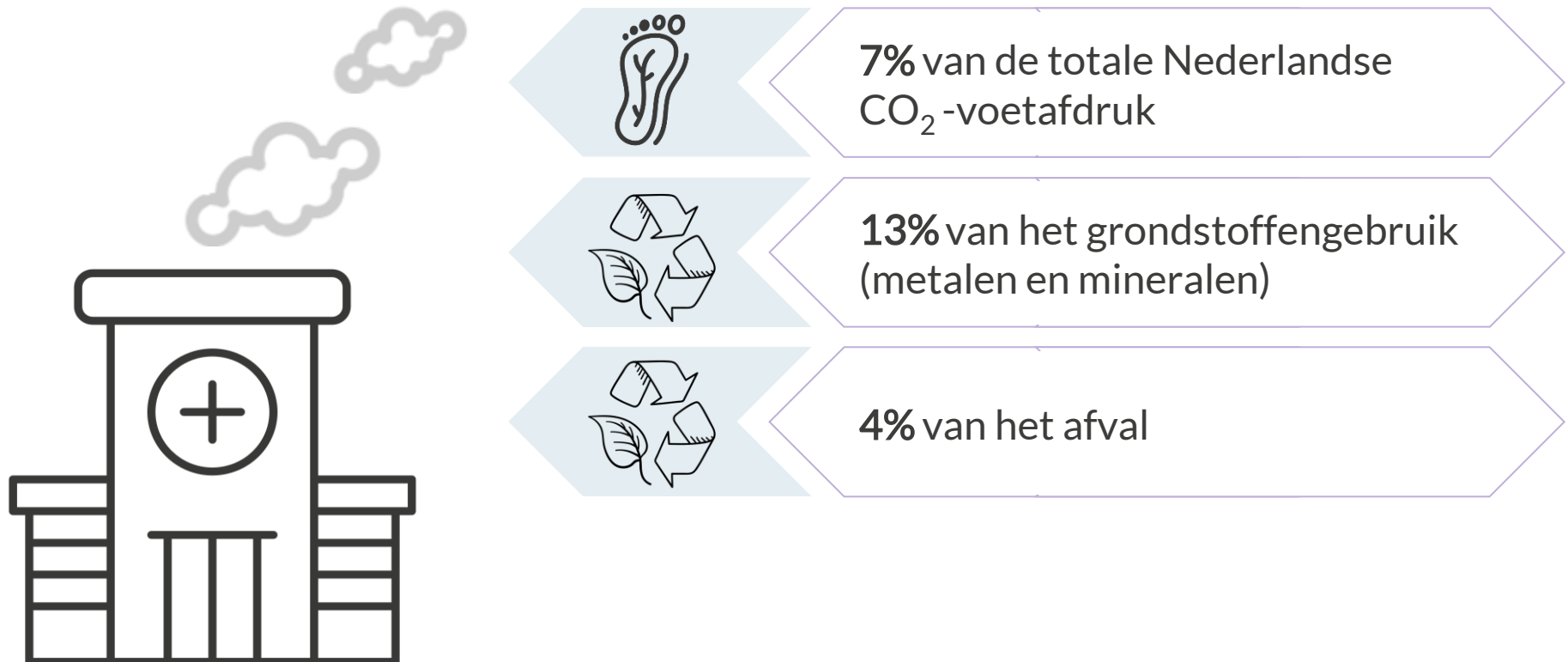
Het Nederlandse zorgsysteem draagt substantieel bij aan de klimaatcrisis

1

Impact zorg

Aandeel van de zorgsector in Nederland aan de klimaatcrisis¹

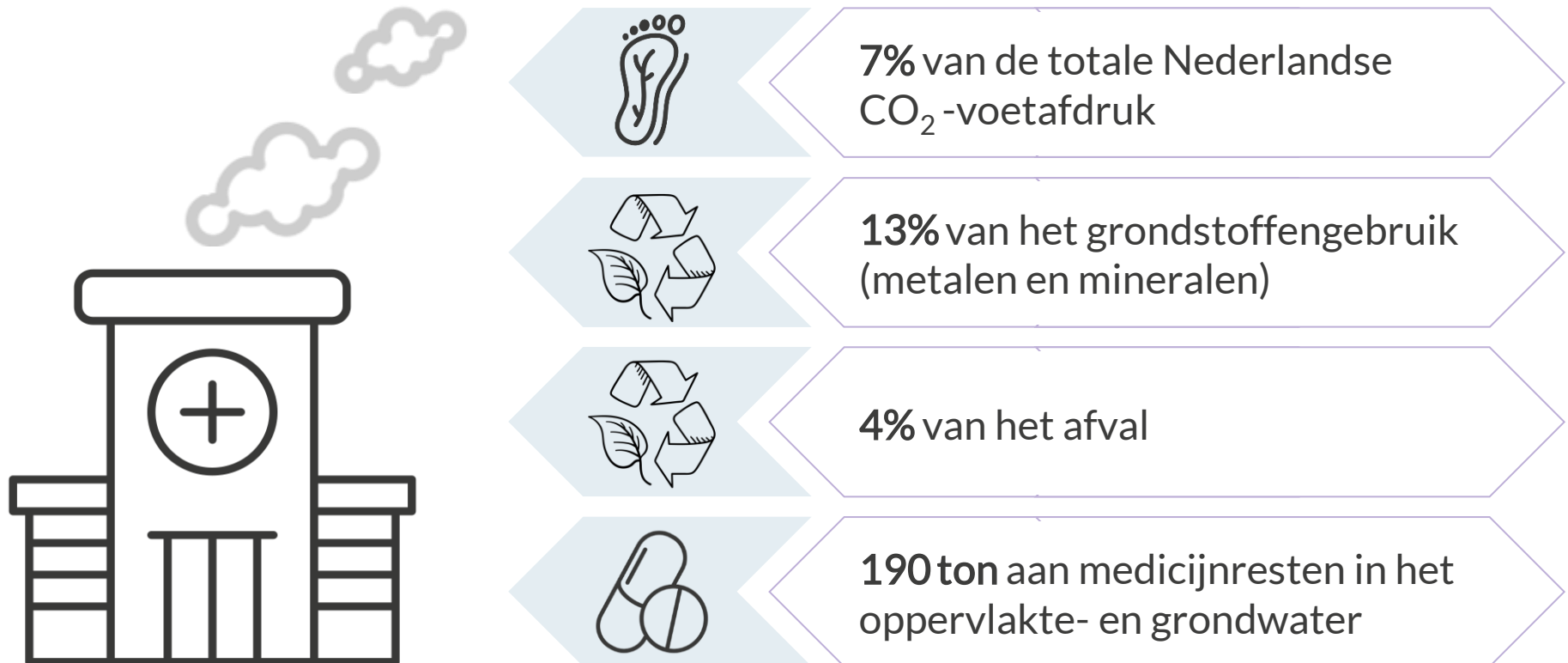
Het Nederlandse zorgsysteem draagt substantieel bij aan de klimaatcrisis

1

Impact zorg

Aandeel van de zorgsector in Nederland aan de klimaatcrisis¹

Hoeveel stoot de Nederlandse zorg aan CO₂ uit?

1

Impact zorg

De Nederlandse gezondheidszorg stoot net zoveel CO₂ uit als...

A

Kroatië

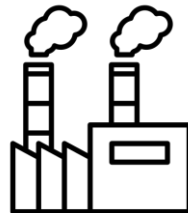
B

2,2x de Nederlandse luchtvaart

C

Tata steel + de kolencentrale van de Eemshaven

De zorgsector stoot 17,6 Mton CO₂ uit per jaar

1

Impact zorg

De Nederlandse gezondheidszorg stoot net zoveel CO₂ uit als...

A

Kroatië¹

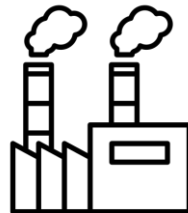

B

2,2x de Nederlandse luchtvaart²

C

Tata steel + de kolencentrale van de Eemshaven³

De zorgsector stoot 17,6 Mton CO₂ uit per jaar

1

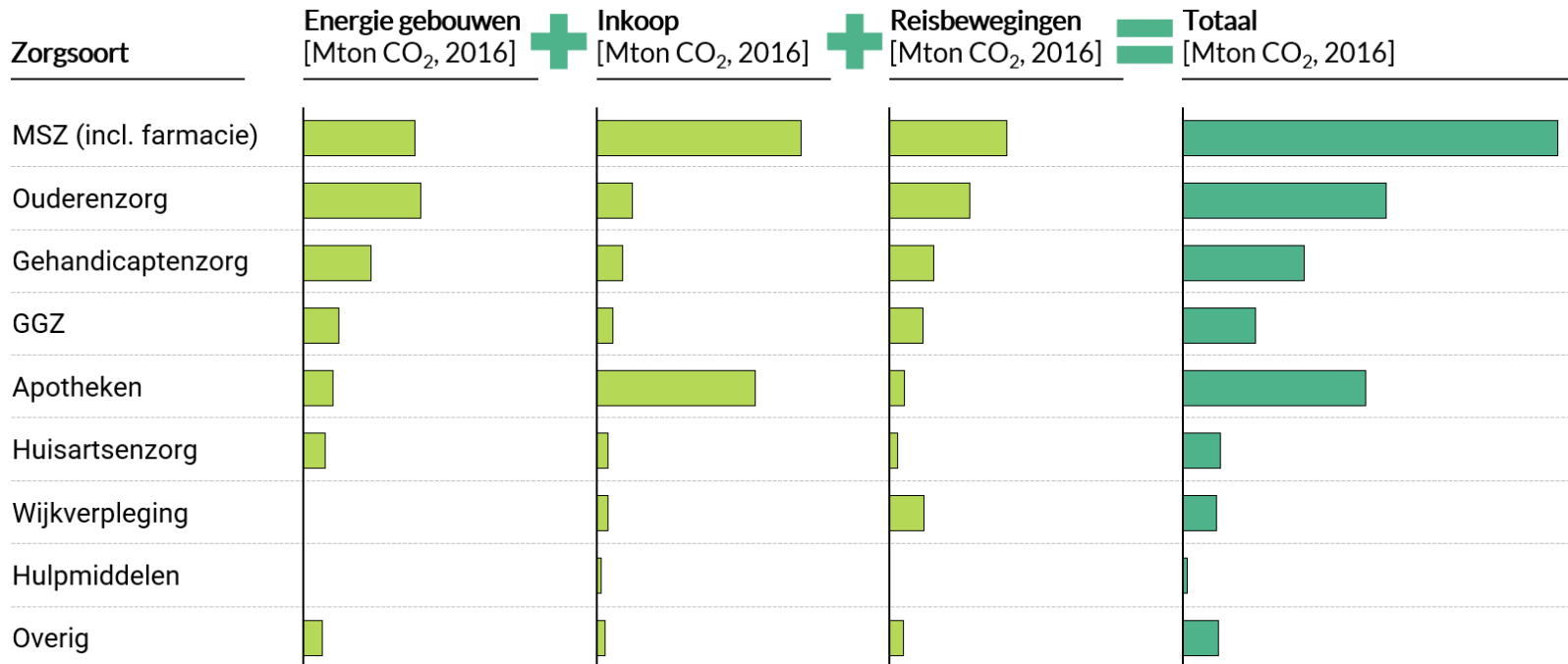
Impact zorg

De zorgsector is verantwoordelijk voor 17,6 Mton CO₂-emissie per jaar^{1,4}

Vooral de ziekenhuiszorg (incl. intramurale farmacie), de langdurige zorg (ouderenzorg en gehandicaptenzorg) en de extramurale farmacie (apotheken) dragen bij aan de CO₂-voetafdruk van de Nederlandse zorg.²

7,3% van de totale CO₂-uitstoot in Nederland¹

Impact van zorgsoorten op de belangrijkste drijvers van de CO₂-voetafdruk van de zorg^{3,4}

1) Steenmeijer et al. Het effect van de Nederlandse zorg op het milieu. RIVM-rapport (2022)

2) Inhaalrace naar duurzame zorg, Gupta Strategists (2022)

3) Cijfers op basis van 2016, deze kunnen inmiddels zijn veranderd. Vanwege afronding sluiten getallen mogelijk niet exact aan.

4) RIVM en Gupta berekeningen zijn gebaseerd op andere methodes en andere bronnen

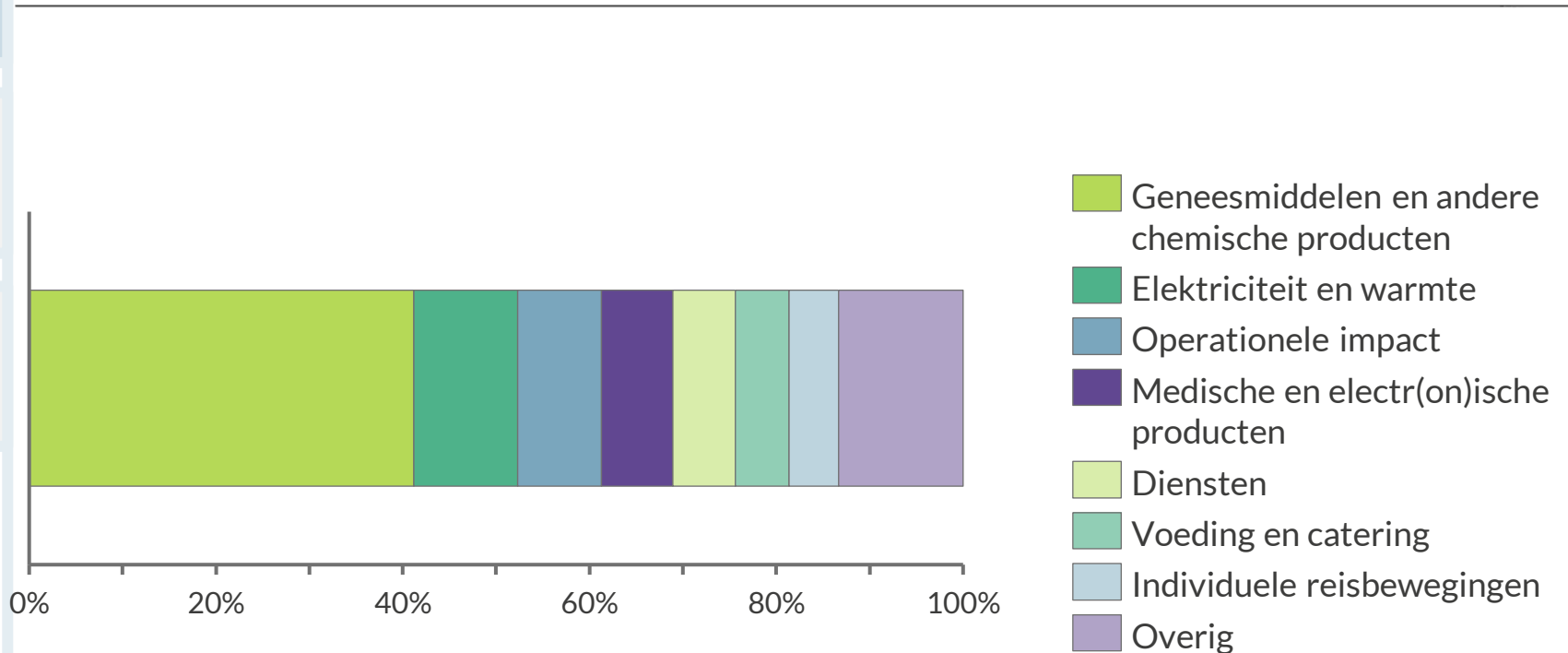
Energie van gebouwen draagt het meeste bij aan de CO₂-voetafdruk

1

Impact zorg

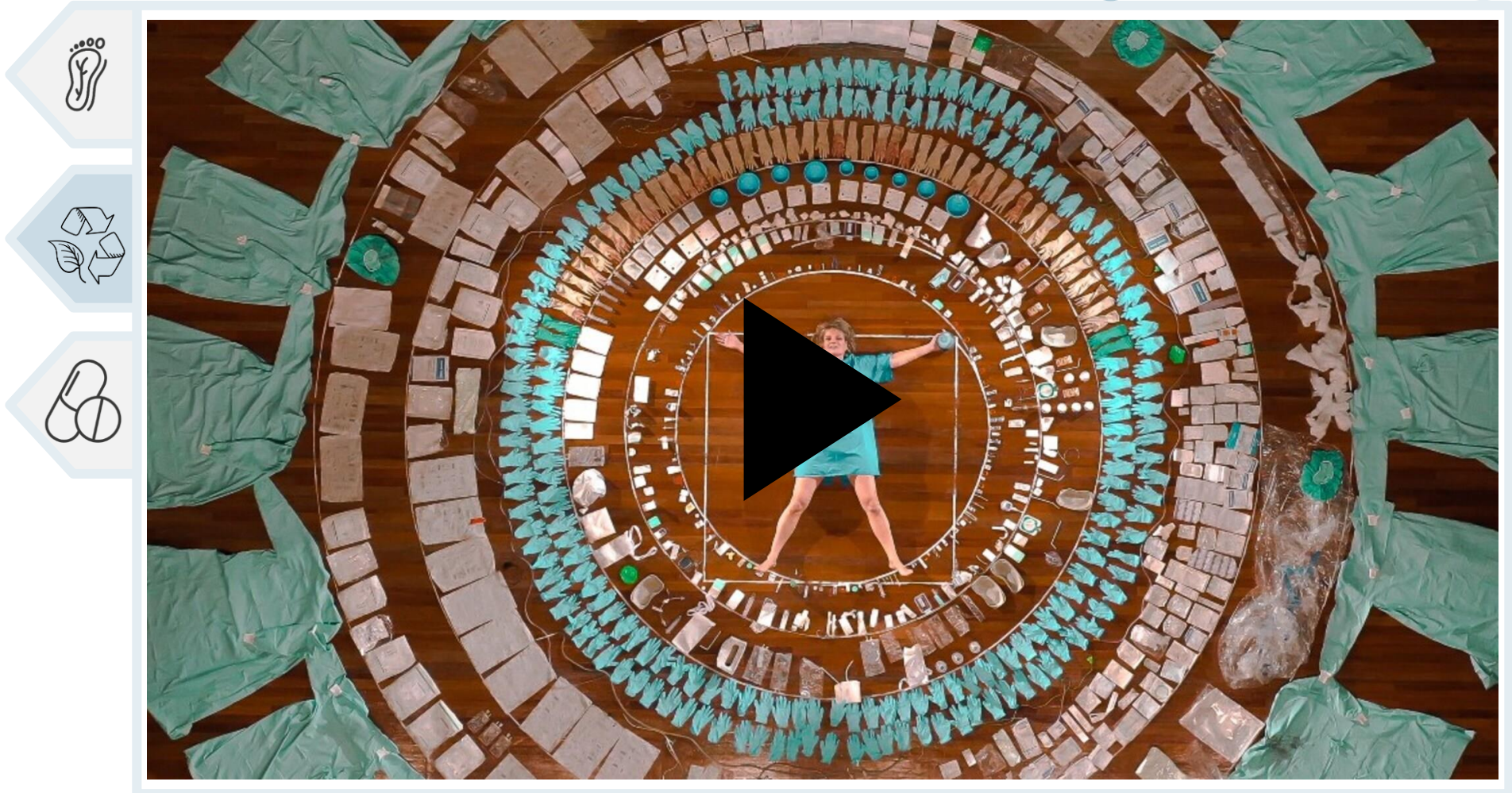
Contributieanalyse van de totale CO₂-voetafdruk gezondheidszorg^{1,2}
[Percentage; 100%=17,5 Mton CO₂-eq]

Kunstwerk toont al het afval na één operatie

1

Impact zorg

Let op: met het filmpje kom je op YouTube terecht. Keer na het filmpje weer terug naar de e-learning

De zorgsector produceert 328.000.000 kg afval per jaar

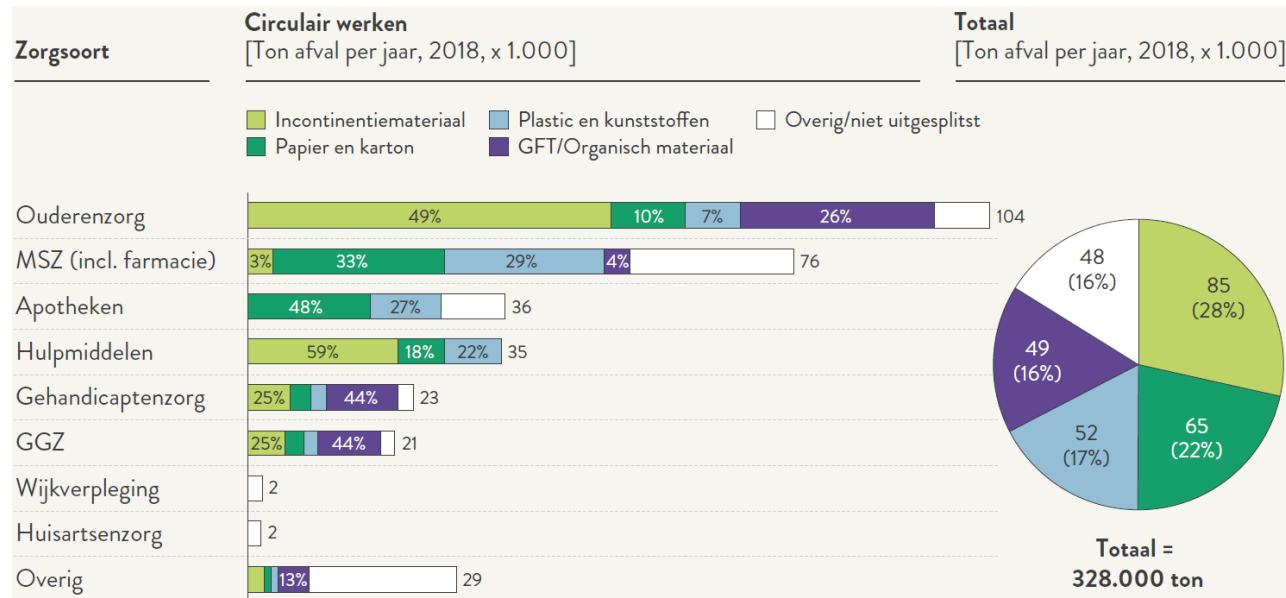
1

Impact zorg

Ouderenzorg, ziekenhuiszorg, extramurale farmacie en hulpmiddelen hebben de grootste impact op circulariteit, met als maat de totale afvalproductie.¹

Incontinentiemateriaal draagt het sterkst bij aan de totale hoeveelheid afval.¹

Impact van zorgsoorten op circulariteit³

1) Inhaalrace naar duurzame zorg, Gupta Strategists (2022)

2) Onder hulpmiddelen verstaan we alle hulpmiddelen en incontinentiematerialen die thuis worden gebruikt en door zorgverzekeraars vergoed via de post 'hulpmiddelen'.

Medicijnresten in het oppervlaktewater hebben grote invloed op het waterleven

1

Impact zorg

Medicijnresten hebben invloed op de planten en dieren die in het water leven. Zoals:

- pijnstillers beschadigen het weefsel van vissen;
- anticonceptiemiddelen zorgen voor geslachtsverandering bij vissen;
- angstremmers en kalmeringsmiddelen kunnen het gedrag van waterkreeftjes en vissen veranderen, waardoor ze sneller opgegeten worden. Dit heeft uiteindelijke gevolgen voor de hele voedselketen.^{1,3}

Donderdag 18 mei 2023 | Het laatste nieuws het eerst op NU.nl

Spoel medicijnen niet door wc: vissen bewegen minder door kalmeringsmiddelen

De strijd tegen de pijnstillers en bètablokkers in onze rivieren

Jaarlijks komt 190 ton aan medicatie in het oppervlaktewater terecht

1

Impact zorg

Het RIVM becijferde in 2018 dat in Nederland jaarlijks minimaal 190 ton medicijnresten in oppervlaktewater terechtkomt.¹

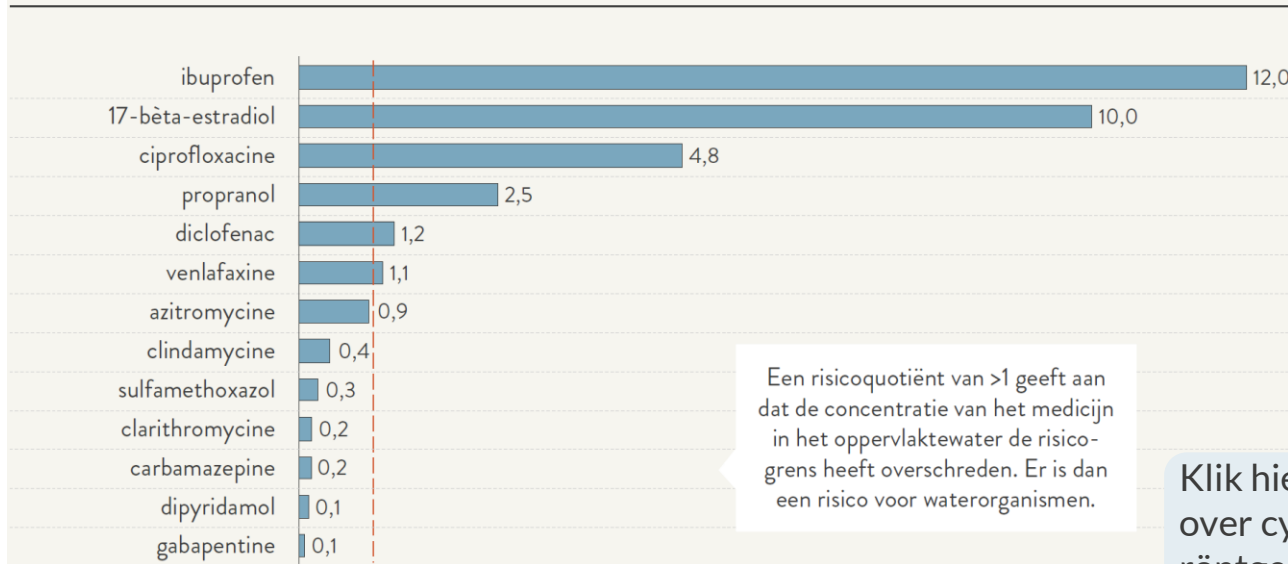
Voor de impact op het milieu is het risico op schadelijkheid de belangrijkste maatstaf.²

Risicogeneesmiddelen

[Risikoquotiënt, o.b.v. maximum gemeten gehaltenes]

Risicogeneesmiddelen worden vooral verstrekt via de openbare apotheek

Een risikoquotiënt van >1 geeft aan dat de concentratie van het medicijn in het oppervlaktewater de risicogrens heeft overschreden. Er is dan een risico voor waterorganismen.

Klik hier om meer te lezen over cytostatica en röntgencontrastmiddelen

Overzicht van risicogeneesmiddelen die in het oppervlaktewater terecht komen³

1) <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/geneesmiddelen/medicijnresten-in-water>

2) Inhaalrace naar duurzame zorg, Gupta Strategists (2022)

3) Risikoquotiënt is de concentratie van een medicijn in het oppervlaktewater afgezet tegen de concentratie waarvan bekend is dat deze waarschijnlijk geen risico oplevert voor het ecosysteem, de PNEC ofwel de Predicted No Effect Concentration.

Vanuit meerdere hoeken klinkt een oproep om de Nederlandse zorg zo snel mogelijk te verduurzamen

1

Impact zorg

Januari 2024
Brief aan informateur Plasterk en de formerende partijen
Actiz, KNMP, NFU, de Nederlandse GGZ, MPZ, NVB, NVZ, VIG, VGN, ZN, Groene Zorg Alliantie

Februari 2024
Boek Groene Planeet, Groene Zorg
Groene Zorg Alliantie, Jurjen Luykx en Diederik Gommers

Februari 2024
Onderzoek Verduurzaming van zorg
Patiëntenfederatie Nederland

In het veld zijn er veel initiatieven om duurzaamheid te bevorderen

1

Impact zorg

Beweging op het gebied van duurzaamheid
[selectie voorbeelden]

Groene Zorg
Alliantie

De GZA is een koepel van en voor zorgprofessionals die zich inzetten voor vergroening van de zorg. Veel landelijke netwerken voor specifieke zorgsectoren zijn onderdeel van Groene Zorg Alliantie, zoals

LANDELIJK NETWERK
DE GROENE OK.

DE GROENE IC

DE GROENE KNO
Een neus voor duurzaamheid

DE
GROENE
HUISARTS

Groene
Psychiatrie

09 mei 2023 Artsenfederatie KNMG

Dokters gaan voor duurzaam en starten
Groene Week

Huisartsen Zuidwolde werken aan
vergroening en duurzaamheid

23 januari 2023, 13:00 • Regio

Deel dit artikel

Het nieuwe groene dak van huisartspraktijk Zuidwolde. De zonnepanelen zijn inmiddels aangelegd op het middengedelte van het dak.

Duizend zonnepanelen van artsen
geven stroom aan CWZ

Plaats een reactie

- 1) <https://www.groenezorgalliantie.nl/>
- 2) <https://www.duurzaam-ondernemen.nl/dokters-gaan-voor-duurzaam-en-starten-groene-week/>
- 3) <https://meppelercourant.nl/regio/Huisartsen-Zuidwolde-werken-aan-vergroening-en-duurzaamheid-28195264.html>
- 4) <https://www.medischcontact.nl/nieuws/laatste-nieuws/nieuwsartikel/duizend-zonnepanelen-van-artsen-geven-stroom-aan-cwz>

Wat heb je geleerd in dit blok?

- De klimaatcrisis is een gezondheidscrisis door de wereldwijde risico's van klimaatverandering voor de volksgezondheid
- De zorg heeft een substantiële impact op het klimaat, het milieu en de gezondheid van mensen
- De zorgsector wil de transitie maken naar een klimaatneutraal en 'groen' zorgstelsel met minimale impact op klimaat en milieu

Wat is jou het meeste bijgebleven van dit blok?

1

Impact van de zorg op
het milieu en van
klimaatverandering op
de zorg

2

**Verduurzamingsagenda
voor de Nederlandse
zorg**

3

Ambitie en rol van
zorgverzekeraars

4

Generiek inkoopbeleid
en de rol van de
zorginkoper

Er zijn de laatste jaren steeds concretere afspraken gemaakt om verduurzaming te versnellen

2 Verduurzamingsagenda

Internationale afspraken

- Klimaatakkoord Parijs (2016)
- Sustainable development goals (2015)
- Green Deal (2019)
- Actieplan circulaire economie (2020)
- ...

Nationale afspraken

- Coalitieakkoord Rutte IV (2021)
- Klimaatwet (2022)
- Programma Nederland Circulair (2021)
- ...

Nationale afspraken over zorg

- IZA (2022)
- Green Deal Duurzame Zorg (GDDZ) (2015-2022)¹

Nationale afspraken over zorg per sector

- Uitvoeringsplannen (2023)

Steeds specifiekere duurzaamheidsdoelen voor de zorg

Het IZA bevestigt dat ook alle partijen in de Nederlandse zorg de urgentie voelen om te verduurzamen

“Ook de zorg heeft een opgave om te verduurzamen

De komende jaren zal de zorgvraag fors toenemen ook als gevolg van klimaatverandering. We krijgen meer en andersoortige gezondheidsproblemen, zoals meer last van hittestress, allergieën en luchtwegklachten, met bijbehorende stijgende druk op de zorg. **De zorgsector draagt zelf ook bij aan milieuvervuiling en klimaatverandering en de daarmee gepaard gaande gezondheidsschade voor mensen.** De zorgsector kan (en moet) daarom een bijdrage leveren aan het tegengaan hiervan. **Dat besef leeft breed bij partijen in de zorg.”**

“De ondertekenaars van het IZA erkennen de maatschappelijke verantwoordelijkheid om verduurzaming zo snel en efficiënt mogelijk te bewerkstelligen – iedere partij vanuit zijn eigen rol, verantwoordelijkheid en mogelijkheden. In het IZA is duurzaamheid daarom een toets criterium bij elke transitie.”

Een mijlpaal: 16 partijen tekenden op 4 november 2023 de Green Deal Duurzame Zorg 3.0 – Samen werken aan duurzame zorg

Met de Green Deal (GDDZ) zet de Nederlandse zorg een belangrijke stap naar verduurzaming

2 Verduurzamingsagenda

Gezondheidsbevordering van patiënten, cliënten en medewerkers

Vergroten **bewustwording** en kennis over de impact van de zorg op het klimaat en andersom

CO₂-uitstoot terugbrengen met **55%** in 2030 en klimaatneutraal in 2050

Primair grondstofgebruik verminderen met **50%** in 2030 en maximaal **circulaire zorg** in 2050

Vermindering milieubelasting door **medicatie(gebruik)**

In de Green Deal staat uitgewerkt wat de komende jaren moet gebeuren om de verduurzamingstransitie te realiseren

2 Verduurzamingsagenda

Gezondheidsbevordering van patiënten, cliënten en medewerkers

Vergroten **bewustwording** en kennis over de impact van de zorg op het klimaat en andersom

CO₂-uitstoot terugbrengen met **55%** in 2030 en klimaatneutraal in 2050

Primair grondstofgebruik verminderen met **50%** in 2030 en maximaal **circulaire zorg** in 2050

Vermindering milieubelasting door **medicatie(gebruik)**

Met de Green Deal (GDDZ 3.0) zet de Nederlandse zorg een belangrijke stap naar verduurzaming

2 Verduurzamingsagenda

Gezondheidsbevordering van patiënten, cliënten en medewerkers

Vergroten bewustwording en kennis over de impact van de zorg op het klimaat en andersom

Klik op de Green Deal om het document helemaal te kunnen lezen
Let op: je verlaat hiermee de e-learning

2030 en

Primair grondstofgebruik verminderen met 50% in 2030 en maximaal circulaire zorg in 2050

Vermindering milieubelasting door medicatie(gebruik)

De branche- en stelselorganisaties hebben uitvoeringsplannen gemaakt om de afspraken uit GDDZ 3.0 in praktijk te brengen

Doelen van de sectorale uitvoeringsplannen

De sectorale uitvoeringsplannen vormen samen het Integrale uitvoeringsprogramma GDDZ 3.0

Van welk thema wil jij weten wat de belangrijkste acties zijn in het Integraal Uitvoeringsplan?

Bevorderen gezondheid

Bevorderen van bewustwording en kennis

Verminderen CO₂-emissie van gebouwen, energie en vervoer

Circulair en spaarzaam met grondstoffen en materialen werken

Verminderen milieubelasting van medicatie(gebruik)

Partijen zetten via de uitvoeringsplannen in op gezonde voeding, groene zorgomgevingen, en inbedding van gezonde leefstijl

2 Verduurzamingsagenda

Thema 1: Bevorderen van gezondheid

Thema 2

Thema 3

Thema 4

Thema 5

Belangrijkste acties/streven in de uitvoeringsplannen

Overstappen naar gezonde en duurzame voeding:

- 50% plantaardig eiwit, door doelen mee te nemen in aanbestedingen
- Samenwerking zoeken met het Voedingscentrum en GZPJ¹

Realiseren van gezonde en groene omgevingen:

- Gezondheidsbevorderende, groene zorgomgevingen voor cliënten, medewerkers en bezoekers
- Bijpassend sport- en beweegaanbod

Inzetten op fysieke gezondheid en leefstijl:

- Structurele inbedding van leefstijl in zorgverlening
- Voortzetting van doelen in het Preventieakkoord

Beoogd resultaat

> 1.000.000

Uiterlijk 2030 hebben meer dan 1 miljoen medewerkers toegang tot gezonde en duurzame voeding op hun werk

> 200.000

Uiterlijk 2030 krijgen meer dan 200.000 cliënten in de langdurige zorg dagelijks gezonde en duurzame voeding

> 100.000

In 2026 wonen meer dan 100.000 cliënten in de langdurige zorg in een groene, rookvrije omgeving

Brancheorganisaties streven naar inbedding van duurzaamheid in alle zorgopleidingen en in de strategie van alle grote aanbieders

2 Verduurzamingsagenda

Thema 1

Thema 2: Bevorderen van bewustwording en kennis

Thema 3

Thema 4

Thema 5

Belangrijkste acties/streven in de uitvoeringsplannen

Inbedden van duurzaamheid in het onderwijs:

- Inbedding van duurzaamheid in alle curricula zorgopleidingen

Inbedden van duurzaamheid in strategie en beleid:

- Duurzaamheid integraal onderdeel van de strategie maken
- Green Teams oprichten voor het bevorderen van de bottom-up aanpak

Onderzoeken van belangrijkste kennishiaten:

- Gemeenschappelijke onderzoeksagenda opstellen
- Gezamenlijke vindplaats voor kennis over verduurzaming van de zorg

Beoogd resultaat

> 20.000

Vanaf september 2025 krijgen jaarlijks alle 2.300 nieuwe geneeskundestudenten en 20.000 nieuwe studenten verpleegkunde onderwijs over duurzame zorg

> 1.000.000

Eind 2025 kunnen 1 miljoen zorgprofessionals bij- en nascholingen volgen over duurzame zorg en Planetary Health

> 8.000.000

De communicatiestrategie van de GDDZ bereikt 8 miljoen Nederlanders

Partijen streven met de uitvoeringsplannen naar het verminderen van de directe CO₂-uitstoot met 30% in 2026 en met 55% in 2030

2 Verduurzamingsagenda

Thema 1

Thema 2

Thema 3: Verminderen CO₂-emissie van gebouwen, energie en vervoer

Thema 4

Thema 5

Belangrijkste acties/streven in de uitvoeringsplannen

Verduurzamen van het zorgvastgoed:

- Grote zorgaanbieders hebben in 2023 een bestuurlijk vastgestelde portefeuille-routekaart
- 30% vermindering van CO₂-uitstoot in 2026 t.o.v. referentiejaar 2018^{1,2}

Toebewegen naar duurzame mobiliteit:

- Branches ondersteunen aanbieders bij monitoren van uitstoot door reisbewegingen
- Alle grote zorgaanbieders in de MSZ, ouderenzorg, GGZ en gehandicaptenzorg stellen een actieplan duurzame mobiliteit op.

Ontdekken en aanpakken van andere CO₂-hotspots:

- Ziekenhuizen onderzoeken grote CO₂-hotspots en stellen reductieplannen en doelstellingen op

Beoogd resultaat

>1.000.000 ton CO₂

Branches streven naar een reductie van 30% CO₂-uitstoot in 2026 en 55% in 2030 (scope 1 en 2). Dat is meer dan 1 Mton minder uitstoot in 2026 en bijna 2 Mton minder in 2030³

>2.500.000 ton CO₂

Met de plannen hebben branches ook impact op indirecte CO₂-uitstoot (scope 3). Als we deze meenemen leiden de brancheplannen tot meer dan 2,5 Mton minder uitstoot in 2026, en meer dan 6,5 Mton minder in 2030

1) Inzet van het kabinet is 55% reductie van de uitstoot van Nederland ten opzichte van 1990. Omdat cijfers op landelijk niveau voor de zorg ontbreken om een betrouwbare vergelijking te kunnen maken met 1990, hanteert de care referentiejaar tussen 1990 en 2020.
2) Branches dringen bij Rijk, verzekeraars en banken aan op adequate financiering en minder administratieve lasten
3) Reductie van betrokken branches (NFU, NVZ, ActiZ, De Nederlandse ggz, VGN, KNMP en VIG) op de CO₂-uitstoot van de hele Nederlandse zorg. Baseline uitstoot op basis van de contributieanalyse door het RIVM – RIVM (2022), *Het effect van de Nederlandse zorg op het milieu*
Bronnen: RIVM (2022), *Het effect van de Nederlandse zorg op het milieu*, uitvoeringsplannen branches, analyse Gupta en Integraal
Uitvoeringsplan GDDZ - Zo Werken we Samen aan Duurzame Zorg (2023)

Partijen streven naar minstens 20% herbruikbare hulpmiddelen en minimaal 5% minder incontinentiemateriaal in 2026

2 Verduurzamingsagenda

Thema 1

Thema 2

Thema 3

Thema 4: Circulair en spaarzaam met grondstoffen en materialen werken

Thema 5

Belangrijkste acties/streven in de uitvoeringsplannen

Hergebruiken van hulpmiddelen:

- Onderzoek naar hergebruik van de meest gebruikte hulpmiddelen in de MSZ en ouderenzorg
- Ambitie dat in 2026 20% van gebruikte hulpmiddelen herbruikbaar is, o.a. door duurzame inkoopcriteria

Overstappen naar duurzaam incontinentiemateriaal:

- Ambitie 5% minder gebruik incontinentiemateriaal en verbeterde inzameling en recycling

Tegengaan van voedselverspilling:

- Branches ontwikkelen concrete doelstelling, acties, en monitoring voor tegengaan van voedselverspilling

Beoogd resultaat

5.000.000 kg

Partijen streven ernaar dat in 2026 minstens 20% van de (medische) hulpmiddelen in de MSZ en ouderenzorg herbruikbaar is, dit leidt jaarlijks tot 5.000.000 kg minder plastic- en papierafval

2.500.000 kg

Als in 2026 minimaal 5% minder incontinentiemateriaal wordt gebruikt, leidt dat jaarlijks tot 2.500.000 kg minder afval in de ouderenzorg

Partijen zetten in op verminderde medicijnverspilling, criteria voor inkoop, en uitbreiding van de Ketenaanpak Medicijnresten uit Water

2 Verduurzamingsagenda

Thema 1

Thema 2

Thema 3

Thema 4

Thema 5: Verminderen milieubelasting van medicatie(gebruik)

Belangrijkste acties/streven in de uitvoeringsplannen

Beoogd resultaat

Tegengaan medicijnverspilling:

- Partijen schrijven een plan van aanpak voor het tegengaan van medicijnverspilling
- Concrete plannen voor gepast gebruik en heruitgifte

Ontwikkelen van criteria voor inkoop:

- Milieubelasting in inkoopcriteria geneesmiddelen

Continueren en uitbreiden Ketenaanpak:

- Partijen continueren/sluiten aan bij de Ketenaanpak Medicijnresten uit Water³

21.000 kg

Ziekenhuizen streven om in 2026 plaszakken te gebruiken bij CT-behandelingen, dit leidt jaarlijks tot 21.000 kg minder lozing van joodhoudende contrastmiddelen in oppervlaktewater

alle zorgbranches

In 2023 sluiten alle ondertekenende zorgbranches zich aan bij het vervolg van de Ketenaanpak Medicijnresten uit Water¹

De brancheorganisaties en stelselpartijen hebben sectorale uitvoeringsplannen gemaakt

2 Verduurzamingsagenda

Ondertekenende partijen GDDZ 3.0¹

Sectorale uitvoeringsplannen

Branche-organisaties

- ActiZ
- De Nederlandse ggz
- Nederlandse Federatie van Universitair Medische Centra
- Nederlandse Vereniging van Ziekenhuizen
- Vereniging Gehandicaptenzorg Nederland
- KNMP
- Vereniging Innovatieve Geneesmiddelen

Stelsel-partijen

- Rijksoverheid
- Zorgverzekeraars Nederland
- Nederlandse Vereniging van Banken

De brancheorganisaties en stelselpartijen hebben sectorale uitvoeringsplannen gemaakt

Ondertekenende partijen GDDZ 3.0¹

Sectorale uitvoeringsplannen

Branche-	ActiZ
	De Nederlandse ggz
	Nederlandse Federatie van Universitair Medische Centra
	Nederlandse Vereniging van Ziekenhuizen

Heb je de samenvatting van het uitvoeringsplan van jouw branche doorgenomen?

Stelsel- partijen	Rijksoverheid
	Zorgverzekeraars Nederland
	Nederlandse Vereniging van Banken

Wat heb je geleerd in dit blok?

- De Green Deal Duurzame Zorg is een samenwerking tussen de Rijksoverheid en vertegenwoordigende organisaties uit de zorg, zorgverzekeraars en banken
- De Green Deal zet in op de verduurzamingstransitie in de zorgsector en maakt de acties voor de komende jaren concreter
- Doelen van de Green Deal
 1. Bevorderen van gezondheid
 2. Bevorderen van bewustwording en kennis
 3. Verminderen CO₂-uitstoot gebouwen, energie en vervoer
 4. Circulair en spaarzaam met grondstoffen en materialen werken
 5. Verminderen milieubelasting van medicatie(gebruik)
- De brancheorganisaties en stelselpartijen die de Green Deal hebben opgesteld en ondertekend, hebben uitvoeringsplannen gemaakt

Aan welke van de doelen van de Green Deal ga jij het meeste bijdragen vanuit jouw rol?

1

Impact van de zorg op
het milieu en van
klimaatverandering op
de zorg

2

Verduurzamingsagenda
voor de Nederlandse
zorg

3

Ambitie en rol van
zorgverzekeraars

4

Generiek inkoopbeleid
en de rol van de
zorginkoper

Als jij de ZN-visie zou formuleren...

3

Rol zorgverzekeraars

... wat is (volgens jou) de belangrijkste rol voor de zorgverzekeraars om de zorg te verduurzamen?

De rol van zorgverzekeraars in verduurzaming staat in ZN-visie en in uitvoeringsplan

3

Rol zorgverzekeraars

ZN-visie

Klik op de ZN-visie om het document helemaal te lezen
Let op: je verlaat hiermee de e-learning

Uitvoeringsplan GDDZ ZN

De belangrijkste punten uit de ZN-visie en het uitvoeringsplan staan samengevat in de volgende pagina's

Zorgverzekeraars hebben afgesproken gelijktijdig en gelijkgericht verduurzaming te stimuleren

Uitgangspunten uit ZN-visie

3

Rol zorgverzekeraars

- Zorgverzekeraars zetten zich ervoor in dat zorgaanbieders zo min mogelijk worden geconfronteerd met verschillende eisen en verwachtingen door te werken **vanuit gemeenschappelijke visie op de verduurzaming van de zorgsector**
- De zorgaanbieders zijn verantwoordelijk voor het verduurzamen van hun organisaties. Zorgverzekeraars zijn verantwoordelijk voor het **stimuleren** hiervan o.a. via hun zorginkoop
- **Toegankelijkheid, kwaliteit en betaalbaarheid** van zorg blijven voorop staan
- In samenhang benaderen van **passende zorg** en **duurzame zorg**
- Zorgverzekeraars verzamelen actief samen met zorgaanbieders **goede voorbeelden** en stellen deze transparant aan de zorgsector beschikbaar
- De zorgsector moet **efficiënt** en **vlot**, maar **niet overhaast**, verduurzamen
- Zorgverzekeraars sturen allemaal **gelijktijdig** op de afgesproken doelen en zorgen daarmee voor **gelijkgerichtheid** in de beweging, zowel op inhoud als op tijdlijn

Zorgverzekeraars zetten in op verduurzaming door agenderen, bewust maken, ondersteunen, aanjagen en verbinden

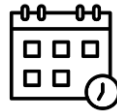
3

Rol zorgverzekeraars

Acties die horen bij verschillende niveaus van rolinvulling

Agenderen

- Voeden van het politieke en bestuurlijke debat over verduurzaming
- Gezamenlijk tot antwoorden komen op de systeemdilemma's

Bewust maken

- Betrekken van verzekerden bij het thema duurzaamheid
- Bespreken met achterblijvende zorgaanbieders en leveranciers

Ondersteunen

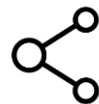
- Kennis: ophalen en helpen van concrete, effectieve initiatieven
- Middelen: faciliteren bij het bekostigingsvraagstuk

Aanjagen

- Inzetten op verduurzaming in de 1-op-1 relatie met zorgaanbieders
- Balanceren met andere wettelijke verplichtingen en beperkingen

Verbinden

- Bij elkaar brengen van partners
- Helpen om knelpunten op te lossen

Financiering eerst door aanbieders zelf, het Klimaatfonds en de overheid, dus met beperkte impact op premie of concurrentiepositie

Financiële uitgangspunten

3

Rol zorgverzekeraars

Financiering eerst door aanbieders zelf

- Zorgaanbieders spreken eerst hun beschikbare reserves aan
- Business cases kunnen vaak uit binnen reguliere bedrijfsvoering

Middelen uit Klimaatfonds

- Gezamenlijke lobby voor middelen uit het Klimaatfonds en vergelijkbare fondsen

Directe bijdrage van overheid

- Directe bijdrage van overheid voor toekomstige (vastgoed-)investeringen
- Overheidsbijdrage via reguliere wijze en niet via losstaande subsidies

Minimaliseren premiestijging

- Pas in laatste geval inzet van transitiemiddelen en verhoging van premie
- Minimaliseren van het premieverhogende effect van verduurzaming

Beperken impact op concurrentiepositie

- Beperkte impact van verduurzaming op de onderlinge concurrentieposities tussen zorgverzekeraars

Het uitvoeringsplan ZN beschrijft hoe de zorgverzekeraars gaan bijdragen aan het verduurzamen van de zorgsector

Stimuleren via inkoop

Stimuleren zorgaanbieders via het zorginkoopbeleid om te verduurzamen

Rapportage en kennisdeling

- Ontwikkelen set rapportageformats, waarmee ook kan worden voldaan aan Europese verplichtingen

In het uitvoeringsplan staat uitgewerkt hoe de zorgverzekeraars, in lijn met de ZN-visie, gaan bijdragen aan het verduurzamen van de zorgsector

verzekerden

Verduurzamen zorgvastgoed aanjagen

Verzekeraars vragen aanbieders met vastgoed en >250 fte om een CO₂-routekaart op te stellen en uit te voeren

Duurzame hulpmiddelen en preferente geneesmiddelen

Zorgverzekeraars gaan duurzaamheid meenemen bij de inkoop van hulpmiddelen en (preferente) medicijnen

Uitvoeringsplan ZN: impact via inkoop, kennisdeling, bewustwording, CO₂-routekaarten en duurzame inkoop van hulp- en geneesmiddelen

3 Rol zorgverzekeraars

Uitvoeringsplan ZN

Speerpunten uit het uitvoeringsplan van de Green Deal tot en met 2026

Stimuleren via inkoop

Stimuleren zorgaanbieders via het zorginkoopbeleid om te verduurzamen

Rapportage en kennisdeling

- Ontwikkelen set rapportageformats, waarmee ook kan worden voldaan aan Europese verplichtingen
- Ophalen, uitwerken en verspreiden van groene initiatieven

Bewustwording bij verzekerden

Gebruik van kanalen voor bewustwording bij alle verzekerden

Verduurzamen zorgvastgoed aanjagen

Verzekeraars vragen aanbieders met vastgoed en >250 fte om een CO₂-routekaart op te stellen en uit te voeren

Duurzame hulpmiddelen en preferente geneesmiddelen

Zorgverzekeraars gaan duurzaamheid meenemen bij de inkoop van hulpmiddelen en (preferente) medicijnen

Klik hier om meer te lezen over CO₂-routekaarten

Wat heb je geleerd in dit blok?

- Zorgverzekeraars dragen bij aan de verduurzaming van de zorgsector
 - ✓ door agenderen, aanjagen, faciliteren en creëren van randvoorwaarden
 - ✓ binnen de grenzen van hun rol in het zorgstelsel
 - ✓ via zorginkoop en kennisdeling, bewustwording, aanjagen verduurzaming zorgvastgoed (CO₂-roudekaarten) en duurzame inkoop van hulp- en geneesmiddelen
 - ✓ in samenwerking met zorgaanbieders, andere zorgverzekeraars en overige stakeholders

Hoe ga jij bijdragen aan de verduurzaming van de zorg?

1

Impact van de zorg op
het milieu en van
klimaatverandering op
de zorg

2

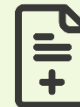
Verduurzamingsagenda
voor de Nederlandse
zorg

3

Ambitie en rol van
zorgverzekeraars

4

Generiek inkoopbeleid
en de rol van de
zorginkoper

Zorgverzekeraars hebben in hun inkoopbeleid voor 2025 (zowel Zvw als Wlz) een gezamenlijke passage opgenomen over duurzaamheid

4

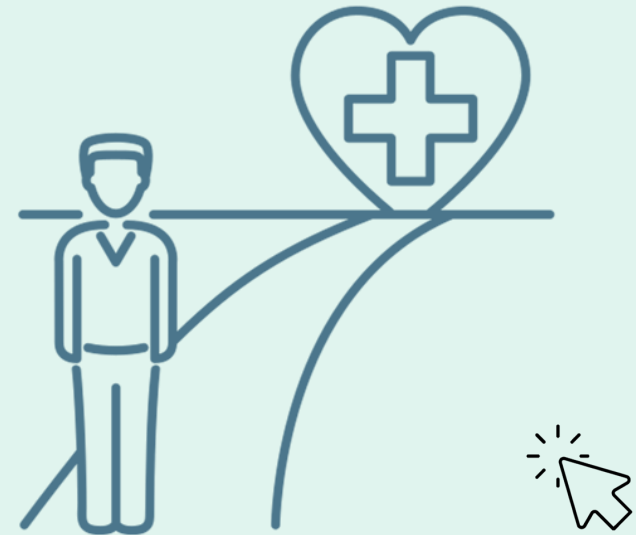
Inkoop 2025

Inkoopbeleid Zvw 2025

Inkoopbeleid Wlz 2025

Inkoopbeleid Zvw: zorgverzekeraars zetten zich gezamenlijk in met zorgaanbieders om de verduurzaming te versnellen en te monitoren

4

Inkoop 2025

Passage duurzaamheid in inkoopbeleid Zvw 2025 (alle sectoren, alle zorgverzekeraars)
[1/3]

Verduurzamen van de zorgsector

De zorgsector is verantwoordelijk voor 7% van de CO₂-uitstoot, 13% van het grondstofverbruik en 4% van het afval in Nederland (RIVM, 2022). Dat heeft ernstige gevolgen voor onze leefomgeving en gezondheid.¹ Als zorgverzekeraars vinden we het van groot belang om – naast onze eigen verduurzaming – een bijdrage te leveren aan de verduurzaming van het gehele zorglandschap (Zvw- en Wlz-breed). Daarom zetten we samen met zorgaanbieders in op de versnelling van de verduurzaming van de zorgsector en monitoring daarvan.

We doen dit op basis van de afspraken die in Nederland gemaakt zijn in de Green Deal Duurzame Zorg 3.0 (GDDZ 3.0). De GDDZ 3.0 is op 4 november 2022 door zorgbranches², kennisinstituten, ministeries, de Patiëntenfederatie Nederland en Zorgverzekeraars Nederland getekend. De kaders van de Green Deal zijn het Rijksbrede beleid en (internationale) wetgeving, waaronder 55% CO₂-reductie in 2030, 50% minder gebruik van primaire abiotische grondstoffen in 2030 en de Ketenaanpak Medicijnresten uit Water. Meer informatie hierover is te vinden in de GDDZ 3.0.³

1) [Het effect van de Nederlandse zorg op het milieu. Methode voor milieuoetafdruk en voorbeelden voor een goede zorgomgeving | RIVM](#)

2) Voor de Zvw-bekostigde zorgverlening betreffen de GDDZ3.0-partners de zorgbranches Actiz, de Nederlandse ggz, KNMP, NFU en NVZ.

3) [Green Deal Samen werken aan duurzame zorg \(Green Deal 3.0\)](#)

Inkoopbeleid Zvw: vanaf 2026 zijn zorgverzekeraars wettelijk verplicht om te rapporteren over hun impact op mens en milieu

4

Inkoop 2025

Passage duurzaamheid in inkoopbeleid Zvw 2025 (alle sectoren, alle zorgverzekeraars)
[2/3]

CSRD (Corporate Sustainability Reporting Directive)

Een nieuwe ontwikkeling is de Europese CSRD die bedrijven en organisaties verplicht te rapporteren over de impact van hun activiteiten op mens en milieu. Dit geldt niet alleen voor de impact van de eigen bedrijfsvoering, maar voor impacts in de gehele keten van leveranciers en afnemers van de rapporterende organisatie. Zorgverzekeraars zijn wettelijk verplicht om (in 2026) te rapporteren conform de CSRD-vereisten over het verzekeringsjaar 2025. Dit betekent dat wij mogelijk informatie over de duurzaamheidsprestaties van onze leveranciers en zorgaanbieders nodig hebben. We verwachten dat zorgaanbieders de informatie aanleveren die zorgverzekeraars van hen nodig hebben in kader van de CSRD-wetgeving. De zorgverzekeraars stemmen de uitvraag onderling, en met de GDDZ3.0-partners, af. We beperken zo veel mogelijk de administratieve lasten die dit voor zorgaanbieders met zich meebrengt. Hoe dit er voor 2025 precies uit gaat zien, is op dit moment nog niet bekend. Zodra hierover meer duidelijk is, zult u door de zorgverzekeraars worden geïnformeerd. We spannen ons in om hierover zo snel mogelijk, en bij voorkeur voor 30 juni 2024, duidelijkheid te kunnen bieden.

Inkoopbeleid Zvw: om samen te kunnen versnellen, verwachten de zorgverzekeraars meerdere acties van de zorgaanbieders

4

Inkoop 2025

Passage duurzaamheid in inkoopbeleid Zvw 2025 (alle sectoren, alle zorgverzekeraars)
[3/3]

Zorginkoopbeleid 2025

Om samen met zorgaanbieders in te zetten op de versnelling van de verduurzaming van de zorgsector, verwachten we van zorgaanbieders dat zij:

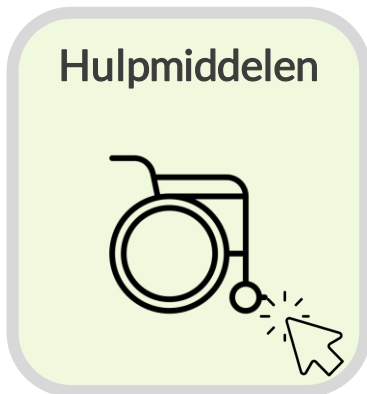
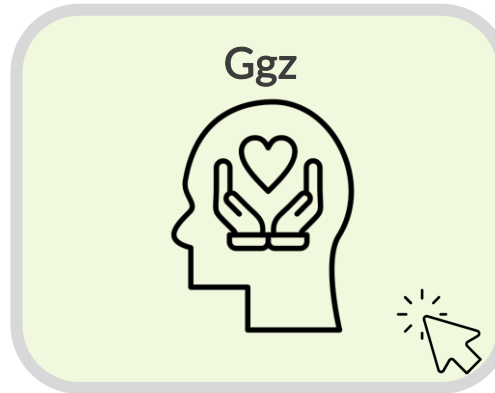
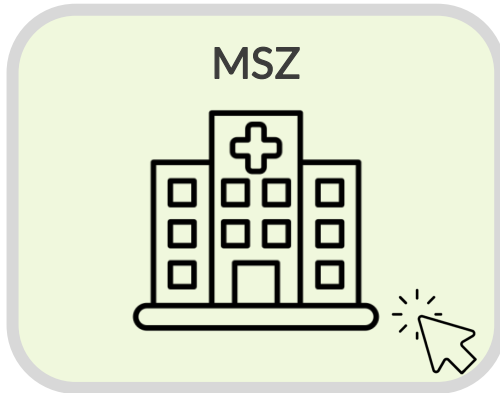
- zich committeren aan de doelen van de GDDZ 3.0 die op 4 november 2022 tussen zorgpartijen is overeengekomen voor de periode tot en met 2026. Wij bedoelen met commitment dat de zich committerende zorgaanbieder zich in beleid en handelen aantoonbaar en uitlegbaar richt op het realiseren van de doelstellingen van de GDDZ3.0;
- duurzaamheid verankeren in hun strategie. Van kleinere zorgaanbieders verwachten we aandacht voor duurzaamheid in plannen en ontwikkelingen;
- in geval zij verplicht zijn een jaarverslag te maken, maar niet CSRD-plichtig zijn, in het jaarverslag ook rapporteren over de duurzaamheidsprestaties van hun organisatie (voor zo ver beschikbaar) en hoe die zich verhouden tot doelen en ambities van de organisatie (voor zo ver bepaald);
- conform GDDZ3.0 (art. 4.2.e.) een mobiliteitsplan hebben opgesteld gericht op het terugdringen van de CO2-emissie t.g.v. vervoersbewegingen van medewerkers (alleen zorgaanbieders met meer dan 100 fte).

We dragen bij aan inspiratie en handelingsperspectief voor zorgaanbieders door de verspreiding van groene voorbeelden in de zorgsector. Zie [ZN.nl](https://www.zn.nl) voor Groene Initiatieven¹.

Voor verschillende sectoren binnen Zvw is specifiek inkoopbeleid om duurzaamheid te versnellen

4

Inkoop 2025

Klik op de logo's om meer te lezen over de sectorspecifieke aanvulling

Inkoopbeleid Wlz: zorgkantoren zetten zich gezamenlijk in om de verduurzaming te versnellen en te monitoren

4

Inkoop 2025

Passage duurzaamheid in inkoopbeleid Wlz 2025 (alle zorgverzekeraars)
[1/3]

In 2023 is de hieronder staande passage over verduurzaming opgenomen in de 'Visie op duurzame toegang tot de langdurige zorg'. Dit is de basis voor het inkoopbeleid van zorgkantoren ten aanzien van verduurzaming. Zorgverzekeraars/zorgkantoren overwegen om in het inkoopbeleid 2025 de passage 'We verwachten dan ook van alle zorgaanbieders dat ze zich committeren aan de Green Deal Duurzame zorg 3.0 en duurzaamheid verankeren in hun strategie' uit de visie nader te duiden. Als hiertoe besloten wordt zullen de inkoopdocumenten vóór 1 juni 2024 hierop worden aangepast en zal dit worden opgenomen in een nieuwe versie van de e-learning.

Waarom staat verduurzaming hoog op de agenda?

De zorgsector is verantwoordelijk voor 7% van de CO₂-uitstoot, 13% van het grondstofverbruik en 4% van het afval in Nederland en dat heeft serieuze gevolgen voor de leefomgeving en de gezondheid. We vinden het van groot belang om – naast onze eigen verduurzaming – **een bijdrage te leveren** aan de verduurzaming van het gehele zorglandschap. Daarom zetten we ons als zorgkantoren **gezamenlijk** in om de verduurzaming van de zorgsector **te versnellen en te monitoren**.

Inkoopbeleid Wlz: focus op CO₂-emissie ingekochte zorg 30% lager in 2026 en vergroten circulariteit voeding en incontinentiemateriaal

4

Inkoop 2025

Passage duurzaamheid in inkoopbeleid Wlz 2025 (alle zorgverzekeraars)
[2/3]

Wat verstaan we onder verduurzaming?

Onder verduurzaming verstaan we het verkleinen van de impact van de zorgsector op klimaat en milieu. Dit begint bij de gedachte “de meest duurzame zorg is de zorg die niet geleverd is én hoefde te worden”. Hierbij passen **gezondheidsbevordering** en **voorkomen dat mensen ongezond worden, gepast gebruik van zorg**, en het **tegengaan van verspilling** in de zorg. Van de zorg die wel verleend wordt, moet de impact op klimaat- en milieu omlaag. Dit houdt in dat zorgkantoren zich inzetten om de zorgaanbieders te stimuleren de **CO₂-emissiereductiedoelstellingen** te realiseren, **circulariteit van grondstoffen** in de zorg te maximaliseren en de milieu impact door **geneesmiddelengebruik** te minimaliseren.

Binnen de langdurige zorg ligt de focus op:

1. Energie: het streven is dat de directe CO₂-emissie (van vastgoed en energie) van de ingekochte zorg in 2026 minimaal 30% lager is dan in 2018, door o.a. het verminderen van energieverbruik en inzetten op duurzame energie en op meer zorg op afstand om vervoersbewegingen te verminderen. We verwachten van zorgaanbieders met vastgoed en meer dan 250 fte uiterlijk 1 januari 2024: CO₂-routekaarten en strategische vastgoedplannen.

Klik hier om meer te lezen
over CO₂-routekaarten

Inkoopbeleid Wlz: uitvoeringsplannen en wetgeving volgen, meedenken, initiatieven ophalen en verspreiden

4

Inkoop 2025

Passage duurzaamheid in inkoopbeleid Wlz 2025 (alle zorgverzekeraars)
[3/3]

2. Circulariteit:

- a. **Voeding:** kennisoverdracht, inzetten op duurzame voeding en verminderen verspilling, o.a. door duurzaam inkopen van voeding, in kaart brengen en voorkomen van verspilling, gescheiden inzamelen van afval en inzetten op plantaardige eiwittransitie in het voedingsaanbod van cliënten, bezoekers en medewerkers. Ook communiceren over het toepassen van gezonde, gevarieerde en duurzame voeding door zorgaanbieders naar cliënten, bezoekers en medewerkers.
- b. **Incontinentie:** het gebruik van luiers en incontinentiemateriaal verminderen, o.a. door voorkomen, terugdringen gebruik & verspilling en alternatieven (slim of wasbaar incontinentiemateriaal) & recyclen stimuleren

De komende jaren wordt meer **wetgeving** verwacht die zorgaanbieders verplicht om binnen gestelde termijnen te **investeren in de verduurzaming van het zorgvastgoed**. Zorgkantoren willen hierbij graag meedenken en in gesprek gaan met zorgaanbieders om tot weloverwogen keuzes te komen. We focussen op de verduurzamingsinitiatieven met de meeste impact; **de top 3-5 uit de uitvoeringsplannen van de branches** (ActiZ, VGN en de Nederlandse ggz). We hebben als doel om de ambitie, verduurzamingsdoelstellingen en concrete acties te stimuleren. Zorgkantoren zullen gezamenlijk **groene initiatieven van zorgaanbieders** ophalen, uitwerken in een vast format en verspreiden onder zorgaanbieders. Daarnaast gaan we een uniforme set aan verantwoording- en rapportage formats opstellen.

Hoe wil jij als zorginkoper bijdragen aan de verduurzaming van de zorg?

Vragen naar
beleid, doelen en
acties van
aanbieders

...

Agenderen in
gesprekken

Bespreken van
knelpunten

Meedenken bij
initiatieven

Informereren van
zorgaanbieders over
klimaat- en milieu impact
van de zorg

**Wat kan jij als
zorginkoper doen om
verduurzaming van
zorg te versnellen?**

Verbinden
zorgaanbieders aan
andere stakeholders

Verdiepen in top 3
verduurzamingsinitiatieven
uit uitvoeringsplan van sector

...

Aangeven van
belang van
verduurzaming bij
zorgaanbieders

Verzamelen en
verspreiden van
goede voorbeelden
en initiatieven

...

Delen van je
eigen ervaring

...

Wat heb je geleerd in dit blok?

- Zorgverzekeraars hebben in hun inkoopbeleid voor 2025 een gezamenlijke passage opgenomen over duurzaamheid, waarbij van zorgaanbieders wordt verwacht dat zij
 - zich committeren aan de GDDZ 3.0
 - duurzaamheid verankeren in hun strategie
 - in hun jaarverslag rapporteren over hun duurzaamheidsprestaties
 - een mobiliteitsplan hebben opgesteld
- Als zorginkoper kun je op verschillende manieren bijdragen aan het verduurzamen van de zorg, bijvoorbeeld door in gesprek te gaan met de zorgaanbieders, kennis te delen of stakeholders met elkaar te verbinden

De e-learning is bijna klaar

Wat heeft je het meest verbaasd?

Welke nieuwe vragen heb je?

Waar zie je barrières om met duurzaamheid aan de slag te gaan?

Maak bij het voorbereiden van je gesprek met de zorgaanbieders gebruik van de gesprekshandleiding. Daar vind je nog meer informatie om het gesprek aan te gaan met de aanbieders.

Nu weet je wat iedere zorginkoper moet weten over duurzaamheid

Wat zijn de belangrijkste conclusies uit deze e-learning?

- De klimaatcrisis is een gezondheidscrisis door de wereldwijde risico's van klimaatverandering voor de volksgezondheid
- De zorg heeft een substantiële impact op het klimaat, het milieu en de gezondheid van mensen
- Zorgverzekeraars moeten bijdragen om de zorg te verduurzamen. Deze rol is niet (meer) vrijblijvend, maar ingebed in meerdere (landelijke) afspraken
- In overleg met de branches, volgen zorgverzekeraars de verduurzamingsinitiatieven met de meeste impact uit het uitvoeringsplan van de branches

Bronnen voor verdieping of als naslagwerk

Bronnen uit e-learning

- [Steenmeijer et al. Het effect van de Nederlandse zorg op het milieu. RIVM-rapport \(2022\)](#)
- [Inhaalrace naar duurzame zorg, Gupta Strategists \(2022\)](#)
- [Een stuur voor de transitie naar duurzame gezondheidszorg, Gupta Strategists \(2019\)](#)
- [Green Deal Duurzame Zorg 3.0](#)
- [Integraal Uitvoeringsplan GDDZ \(2023\)](#)
- [ZN-visie Verduurzaming zorgsector](#)
- [Ketenaanpak medicijnresten uit water](#)
- [Groene initiatieven](#)

Extra bronnen

- [Milieu Platform Zorg](#)
- [CO₂-routekaarten](#)
- [Milieubarometer](#)
- [Corporate Social Responsibility Directive \(CSRD\)](#)
- [Inspiratiegids Verspil geen Pil](#)

Einde e-learning

Je kunt de e-learning afsluiten
of via het menu teruggaan naar hoofdstukken die je nogmaals wilt doornemen

Bijlagen

Verduurzaming is nodig vanwege de impact van zorg op het klimaat, met zelfversterkende effecten op volksgezondheid

1

Impact zorg

Kans op:

- ...langer hooikoortsseizoen
- ...meer infectieziekten
- ...nieuwe ziekteverwekkers
- ...mentale klachten
- ...meer hittestress
- ...meer longaandoeningen
- ...meer hart- en vaatziekten
- ...meer neurologische ziekten

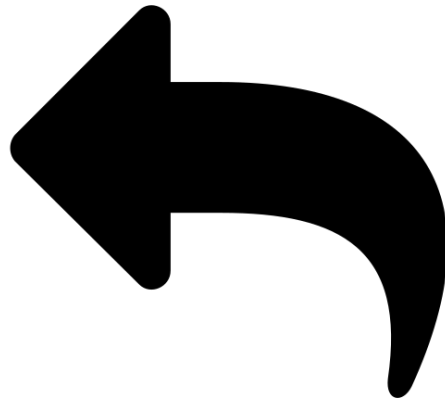

Groen
energiewinning

Ziektelast

Klik hier

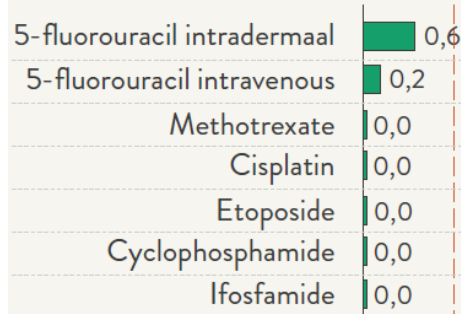

Overzicht van cytostatica en röntgencontrastmiddelen die in het oppervlaktewater terecht komen

Cytostatica

[Risicoquotiënt, o.b.v. maximum gemeten gehaltenes]

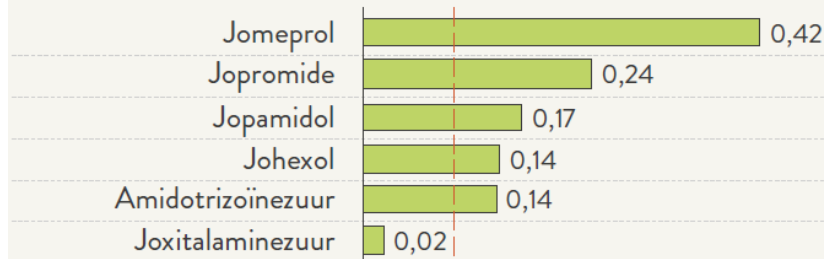
Cytostatica worden vooral verstrekt via het ziekenhuis, maar 5-fluorouracil ook via de openbare apotheek

Röntgencontrastmiddelen

[Concentratie t.o.v. ERM-streefwaarde, µg/L]

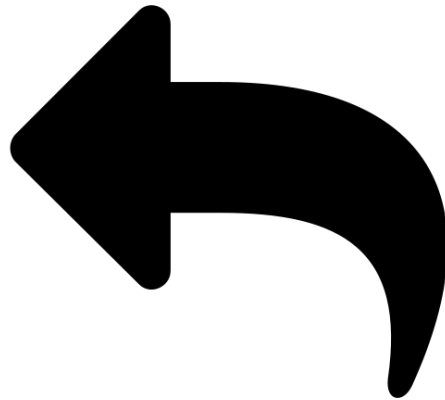
Röntgencontrastmiddelen worden vooral in het ziekenhuis toegediend

Voor Röntgencontrastmiddelen is geen PNEC beschikbaar. Daarom geven we de overschrijding weer van de streefwaarde van het European River Memorandum van drinkwaterbedrijven (0,1 µg/L)

Klik hier

Doel 1: Bevorderen van gezondheid

Bevorderen van gezondheid

Belang

De meest duurzame vorm van zorg is zorg die niet geleverd hoeft te worden.

Meer inzetten op het voorkomen van ziekte, op het bevorderen van gezondheid, een gezonde leefstijl, een gezonde zorg- en leefomgeving en meer inzet op ziektecontrole, zal leiden tot meer gezonde levensjaren en afname van het zorggebruik. Dit bespaart kosten, tijd en inzet van mensen en materialen, en is dus ook goed voor het milieu.

Doel

→ *Meer inzet op gezondheidsbevordering van patiënten/cliënten en de eigen medewerkers in de zorg*

Commitments

- Overstappen naar gezonde, gevarieerde en duurzame voeding
- Realiseren van gezonde en groene omgevingen
- Inzetten op fysieke en mentale gezondheid van de bevolking, patiënten/cliënten én medewerkers

Doel 2: Bevorderen van bewustwording en kennis

Bevorderen van bewustwording en kennis

Belang

Stevige verankering en verwezenlijking van verduurzaming behoeft bewustwording, kennis, vaardigheden, onderzoek en samenwerking. Het is noodzakelijk dat alle professionals in de zorg, van bestuurder tot beleidsadviseur, en van zorgverlener tot facilitair ondersteuner, geïnformeerd zijn over de relatie tussen menselijk handelen, klimaat, milieu en gezondheid.

Doel

→ *Vergroten bewustwording en kennis over de impact van zorg op het klimaat- en milieu en de impact van klimaat en milieu op de gezondheid, bij zorgprofessionals en patiënten/cliënten en in de samenleving*

Commitments

- Inbedden van duurzaamheid in het onderwijs
- Inbedden van duurzaamheid in strategie en beleid
- Onderzoeken van belangrijkste kennishiaten

Doel 3: Verminderen CO₂-emissie gebouwen, energie, vervoer

Verminderen CO₂-emissie gebouwen, energie, vervoer

Belang

Via het verduurzamen van o.a. gebouwen, energie en vervoer, hebben zorgaanbieders veel invloed op het verminderen van broeikasgassen in lijn met het Klimaat- en Energieakkoord.

Doel

→ *55% minder directe CO₂-uitstoot in 2030 t.o.v. 2018 en klimaatneutraal in 2050. Streven naar gemiddeld 30% CO₂-reductie op sectorniveau voor vastgoed en energie eind 2026 t.o.v. het referentiejaar 2018*

Commitments

- Verduurzamen van het zorgvastgoed
- Toebewegen naar duurzame mobiliteit
- Ontdekken en aanpakken van andere CO₂-hotspots

Doel 4: Circulair en spaarzaam met grondstoffen en materialen werken

Circulair en spaarzaam met grondstoffen en materialen werken

Belang

Circulair werken gaat om het verantwoord omgaan met grondstoffen en om het realiseren van een schonere en gezondere wereld voor de huidige generatie en voor toekomstige generaties. De zorgsector verbruikt veel materialen, hulp- en beschermingsmiddelen en grondstoffen. Grondstoffen kunnen op den duur echter uitgeput raken. Een ommezwaai van 'wegwerp' naar 'hergebruik' en bij voorkeur vermindering van verbruik zijn daarom nodig.

Doel

→ *50% minder primair grondstoffenverbruik in 2030 (t.o.v. 2016) en maximaal circulaire zorg in 2050. Ambitie dat in 2026 tenminste 20% van de (medische) hulpmiddelen herbruikbaar is*

Commitments

- Hergebruiken van hulpmiddelen
- Overstappen naar duurzaam incontinentiemateriaal
- Tegengaan van (voedsel)verspilling

Doel 5: Verminderen milieubelasting van medicatie (-gebruik)

Verminderen milieubelasting van medicatie (-gebruik)

Belang

Medicatie komt in het grond- en oppervlaktewater terecht, met schade aan milieu en leefomgeving tot gevolg. Tevens heeft de productie en het transport van geneesmiddelen een klimaat- en milieu impact.

Doel

→ *Verminderen van milieubelasting van medicatiegebruik (resten in grondwater, maar ook CO₂-voetafdruk)*

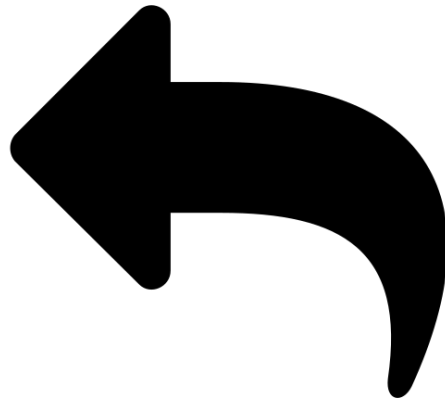

Commitments

- Tegengaan medicijnverspilling
- Ontwikkelen van criteria voor inkoop
- Continueren en uitbreiden Ketenaanpak

Klik hier

De NFU zet in op voeding, bewustwording, onderwijs, vastgoed en mobiliteit, circulariteit en minder milieubelasting medicijnen

Uitvoeringsplan NFU

Speerpunten uit het uitvoeringsplan van de Green Deal tot en met 2026

Duurzame en gezonde voeding:

- Alle umc's volgen maatregelen GZPJ. Streven naar verhouding dierlijke/plantaardige eiwitten 50/50¹.

Bewustwording:

- 85% van medewerkers is in 2026 bekend met relatie klimaat en gezondheid.
- 70% is bezig met verduurzamen van gedrag.

Onderwijs:

- Inbedding van duurzame zorg en Planetary Health in curricula
- Integratie van duurzaamheid in raamplan artsopleiding.

Duurzaam vastgoed:

55% CO₂-reductie in 2030 t.o.v. referentiejaar voor vastgoed en energie.

Duurzame mobiliteit:

In kaart brengen CO₂-uitstoot door reisbewegingen en opstellen mobiliteitsplannen voor reisbewegingen personeel.

Circulair werken:

Max 25% ongesorteerd restafval in 2030 door prioritering hulpmiddelen, terugdringen verspilling, kennisdeling en dialoog leveranciers.

Verminderen milieubelasting van medicatie(gebruik):

- Implementatie interventies voor gepast gebruik en verhogen therapietrouw
- Inzet op verminderen van medicijnverspilling en aansluiten bij ketenaanpak.

NVZ gaat de komende jaren voor gezonde voeding, bewustwording, duurzaam vastgoed, circulair werken en duurzame medicijnen

Uitvoeringsplan NVZ

Speerpunten uit het uitvoeringsplan van de Green Deal tot en met 2026

Duurzame en gezonde voeding:

- Per 1 januari 2030 is het gehele voedingsaanbod voor patiënten¹, medewerkers en in lijn met richtlijnen Voedingscentrum
- Verhouding van dierlijke/plantaardige eiwitten 40/60.

Bewustwording en inbedding:

- 85% van medewerkers is in 2026 bekend met relatie klimaat en gezondheid.
- 70% is bezig met verduurzamen van gedrag.

Onderwijs:

Ondersteunen bij de inbedding van duurzame zorg en Planetary Health in zorgopleidingen, met name voor MBO- en HBO-studenten.

Duurzaam vastgoed:

CO₂-reductie van bijna 55% in 2030 t.o.v. referentiejaar voor vastgoed en energie

Circulair werken:

- Selectie van hulpmiddelen om op te focussen
- Actievere samenwerken op het gebied van circulair inkopen

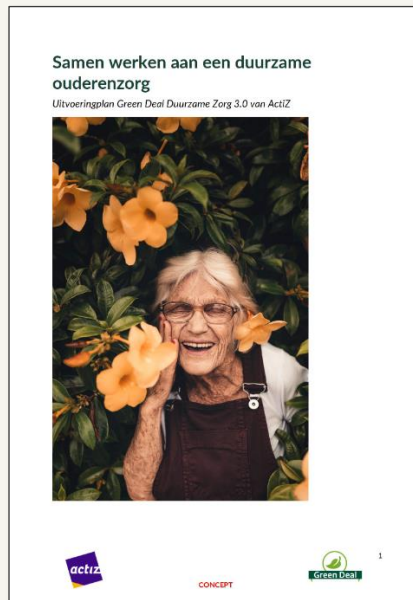

Verminderen impact medicijnresten:

- Starten met nieuwe werkwijzen gepast voorschrijven en verspilling tegengaan
- Uitrol van plaszakinitiatief over alle ziekenhuizen²

ActiZ gaat de komende jaren voor gezonde voeding, bewustwording, duurzaam vastgoed, mobiliteit en incontinentiemateriaal

Uitvoeringsplan ActiZ

Speerpunten uit het uitvoeringsplan van de Green Deal tot en met 2026

Duurzame en gezonde voeding:

- Gezonde, duurzame voeding voor iedereen in de ouderenzorg
- Maximaal verminderen van voedselverspilling.

Duurzaam vastgoed:

- Portefeuilleroutekaarten voor alle aanbieders in de ouderenzorg
- Adequate financiering bewerkstelligen

Duurzame mobiliteit:

Stimuleren grote leden om reisbewegingen in kaart te brengen en een mobiliteitsplan te ontwikkelen

Afvalreductie:

- Delen goede voorbeelden en innovaties voor minder gebruik van incontinentiemateriaal
- Bevordert kennis over het sorteren van afval.

De Nederlandse ggz gaat voor groene omgevingen, gezonde voeding, bewustwording, duurzaam vastgoed en duurzame medicijnen

Uitvoeringsplan de Nederlandse ggz

de
Nederlandse
ggz

Speerpunten uit het uitvoeringsplan van de Green Deal tot en met 2026

Groene en gezonde omgevingen:

- Inzet om locaties te vergroenen en rookvrij te maken
- Beweegaanbod voor alle cliënten ontwikkelen.

Duurzame en gezonde voeding:

- Gezonde en duurzame voeding voor iedereen in de GGZ
- Inzet voor zo min mogelijk voedselverspilling

Bewustwording en inbedding:

- Vorming van een netwerk duurzaamheid
- Stimuleren van leden om duurzaamheid in strategie op te nemen
- Onderzoek hoe medewerkers en cliënten kunnen worden betrokken.

Duurzaam vastgoed:

- Aanjagen gebruik portefeuille-routekaarten onder grote aanbieders
- Ondersteuning voor adequate financiering

Duurzame medicijnen:

- Minder verspilling en milieubelasting door medicijnen.
- Onderzoek naar milieu-impact van psychofarmaca

VGN streeft naar structurele inbedding van leefstijl en gezonde voeding, bewustwording, en duurzaam vastgoed en mobiliteit

Uitvoeringsplan VGN

Speerpunten uit het uitvoeringsplan van de Green Deal tot en met 2026

Gezonde leefstijl:

- Structurele inbedding van leefstijl in zorgverlening
- Ontwikkeling van programma's voor beweging en ontspanning
- Gezondheidsbevorderende omgeving voor cliënten en medewerkers

Duurzame en gezonde voeding:

- Gezonde en duurzame voeding voor de gehandicaptenzorg.
- Vermindering van voedselverspilling

Bewustwording en kennisdeling:

VGN betreft leden, medewerkers en cliënten actief in de verduurzaming van de gehandicaptenzorg

Duurzaam vastgoed:

- Portefeuilleroutekaarten voor alle grote leden
- Verduurzamen van gehuurd vastgoed
- Adequate financiering, en reductie van administratieve lasten

Duurzame mobiliteit:

Stimuleren van grote leden om reisbewegingen in kaart te brengen en een mobiliteitsplan te ontwikkelen

De KNMP zet in op bewustwording, duurzaam verpakken, gepast voorschrijven en verstrekken, goed gebruik en veilig inzamelen

Uitvoeringsplan KNMP

Speerpunten uit het uitvoeringsplan van de Green Deal tot en met 2026

Bewustwording:

- Stimuleren bewustwording bij apothekers en betrekken patiënten
- Inbedding van duurzaamheid in curricula en bij-/nascholing

Duurzaam verpakken:

- Uitvoering van het branche-plan duurzaam verpakken
- Bevorderen van digitale bijsluiters

Gepast voorschrijven, gepast verstrekken en voorkomen verspilling:

- Gepast voorschrijven en verstrekken
- Voorkomen van verspilling door goed gebruik en dóórgebruik
- Ontwikkelen handelingskader duurzaam voorschrijven en verstrekken

Inzamelen en heruitgeven:

- Verminderen van verspilling in andere branches en thuissituaties door veilig inzamelen in alle apotheken
- Onderzoeken naar knelpunten van branches en evalueren mogelijkheden voor heruitgifte

De VIG zet in op bewustwording en onderzoek, eigen bedrijfsvoering, circulariteit, voorkomen van verspilling en duurzame inkoop

Uitvoeringsplan VIG

Vereniging
Innovatieve
Geneesmiddelen

**Vereniging
Innovatieve
Geneesmiddelen**

Speerpunten uit het uitvoeringsplan van de Green Deal tot en met 2026

Bewustwording en onderzoek:

- Stimuleren leden om duurzaamheid op te nemen in strategie
- Werken aan bewustwording met team¹ en binnen de CDF²
- Inzet op onderzoek, o.a. naar de footprint van geneesmiddelen

Duurzame bedrijfsvoering:

- In kaart brengen CO₂-uitstoot (scope 1 en 2) per aanbieder

Circulair werken:

- Bevorderen het gebruik van digitale bijsluiters,
- Implementatie van brancheplan duurzaam verpakken
- Onderzoek mogelijkheden voor hergebruik van medicijnen

Voorkomen verspilling:

- Ondersteunen zorgaanbieders bij terugdringen medicijnverspilling
- Opschaling initiatief 'Verspil geen pil'

Inkoop van duurzame behandelingen:

- Onderzoek hoe partijen kunnen komen tot een afwegingskader en eventueel 'milieulabel' voor behandelingen

Banken dragen bij aan verduurzaming door passende financiering, toetsen van investeringen en kennisdeling

Uitvoeringsplan NVB

Speerpunten uit het uitvoeringsplan van de Green Deal tot en met 2026

Passende financieringsoplossingen:

- De banken bieden passende en aantrekkelijke financieringsinstrumenten
- Adviseren en begeleiden zorginstellingen bij oplossen van (financiële) knelpunten

Toetsen investeringsplannen:

De banken toetsen samen met zorgverzekeraars investeringsplannen

Kennis delen en Klimaatcommitment:

- De banken stimuleren verduurzaming in de zorg door kennis en netwerken te delen
- Afgesproken om het CO₂e¹-gehalte van portefeuilles te meten, te rapporteren en te verlagen

De Rijksoverheid ondersteunt de uitvoering van het programma via financiering, wet- en regelgeving, communicatie, en secretariaat

Rijksoverheid

Rol ministerie van VWS tot en met 2026

Financiering:

- De Rijksoverheid stelt financiële ondersteuning beschikbaar
- VWS maakt zich binnen het kabinet hard voor toegang tot Rijksbrede maatregelen en middelen

Knelpunten in wet- en regelgeving:

VWS onderzoekt en adresseert belemmerende wet- en regelgeving

Communicatie en kennis:

- Bevorderen van kennisontwikkeling en -ontsluiting over duurzaamheid
- Werken aan communicatiestrategie voor de Green Deal

Voorzitter en secretaris:

Voorzitten, voorbereiden en ondersteunen regiegroep en werkgroep

Zorgverzekeraars Nederland draagt bij via zorginkoop, kennisdeling, bewustwording, en duurzame inkoop van hulp- en geneesmiddelen

3 Rol zorgverzekeraars

Uitvoeringsplan ZN

Speerpunten uit het uitvoeringsplan van de Green Deal tot en met 2026

Stimuleren via inkoop

Stimuleren zorgaanbieders via het zorginkoopbeleid om te verduurzamen

Rapportage en kennisdeling

- Ontwikkelen set rapportageformats, waarmee ook kan worden voldaan aan Europese verplichtingen
- Ophalen, uitwerken en verspreiden van groene initiatieven

Bewustwording bij verzekerden

Gebruik van kanalen voor bewustwording bij alle verzekerden

Verduurzamen zorgvastgoed aanjagen

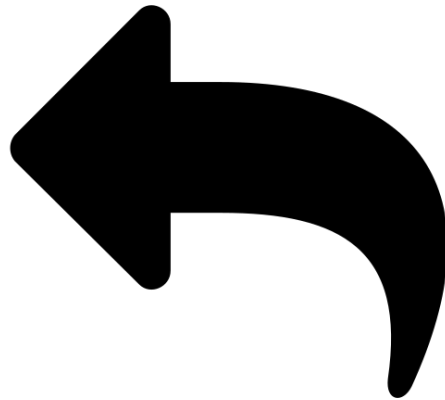
Verzekeraars vragen aanbieders met vastgoed en >250 fte om een CO₂-routekaart op te stellen en uit te voeren

Duurzame hulpmiddelen en preferente geneesmiddelen

Zorgverzekeraars gaan duurzaamheid meenemen bij de inkoop van hulpmiddelen en (preferente) medicijnen

Klik hier

Een CO₂-routekaart laat zien op welke manier een instelling wil werken aan de klimaatdoelen

CO₂-routekaart

Wat is een CO₂-routekaart

Een portefeuille routekaart laat zien op welke manier een instelling wil werken aan de klimaatdoelen. De routekaart geeft per gebouw inzicht in de geplande maatregelen, de verwachte CO₂-reductie en de benodigde investeringen.

Waarom een CO₂-routekaart

De CO₂-routekaart is het afgesproken instrument voor het zorgvastgoed om te werken aan de klimaatdoelen. Doordat iedereen hetzelfde instrument gebruikt kan de voortgang voor de gehele sector worden bijgehouden. Dit wordt onder andere gebruikt voor afspraken met het Rijk en verzekeraars.

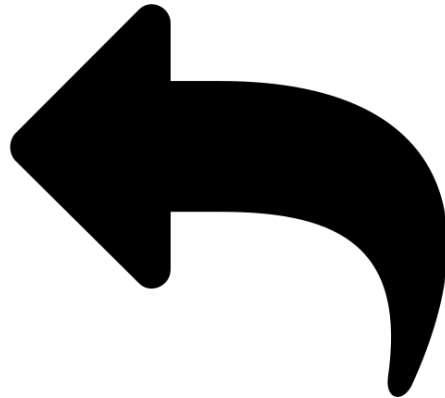
CO₂-routekaart inleveren

Zorgaanbieders met vastgoed en meer dan 250 fte moeten uiterlijk 1 januari 2024 een bestuurlijk vastgestelde CO₂-routekaart inclusief strategisch vastgoedbeheerplan aanleveren bij het Expertisecentrum Verduurzaming Zorg (EVZ).

Op de [website](#) van EVZ wordt gepubliceerd of zorgaanbieders hun CO₂-routekaarten hebben ingeleverd

Klik hier

MSZ passage duurzaamheid in inkoopbeleid Zvw 2025

4

Inkoop 2025

We verwachten van zorgaanbieders MSZ dat ze zich committeren aan de acties uit de uitvoeringsplannen van de GDDZ 3.0 van respectievelijk de NVZ en NFU¹. Zorgverzekeraars, en ten minste de marktleider-zorgverzekeraar, gaan met ziekenhuizen in gesprek over hun duurzaamheidsprestaties. Daarbij focussen we op de volgende onderwerpen en sectorbrede doelstellingen uit de uitvoeringsplannen van de NVZ/NFU².

- De voortgang in het verlagen van de CO₂-uitstoot conform de CO₂-routekaart van de instelling, gericht op het behalen van de doelstelling van een verlaging van de CO₂-uitstoot met 30% in 2026 t.o.v. 2018;
- In kaart brengen van afvalstromen en verminderen van het ongesorteerd restafval met minimaal 25% in 2026 (toewerkend naar maximaal 25% ongesorteerd restafval in 2030);
- Aantoonbaar uitvoering geven aan het eigen plan van aanpak voor het terugdringen van medicijnverspilling en overtollig medicijngebruik (mede) op basis van door de NVZ en NFU³ geselecteerde bewezen effectieve interventies;
- Vervangen van disposables door reusables of door disposables van hernieuwbare grondstoffen voor minimaal 20% van de gebruikte hulpmiddelen in 2026;
- Transitie naar meer plantaardige eiwitten in de voeding voor patiënten/cliënten/medewerkers gericht op verhouding 50/50 dierlijk/plantaardig in 2026⁴.

Waar mogelijk ondersteunen we zorgaanbieders met kennis en tools zoals voorbeelden van groene initiatieven die al bij enkele ziekenhuizen geïmplementeerd zijn, bewezen impact hebben op duurzaamheid en kostenbesparend of kostenneutraal zijn. Ondersteuning bij de verduurzaming van de organisatie is onder meer te vinden in het 'Draaiboek Duurzame Mobiliteit voor intramurale zorginstellingen' van het Milieu Platform Zorgsector.

1) Het uitvoeringsplan van de NFU is te vinden op de [website van de NFU](#)
2) De beoogde (kwantitatieve) resultaten t.a.v. verduurzaming die in de focuspunten zijn opgenomen, zijn 1 op 1 overgenomen uit de GDDZ 3.0.
3) De werkgroep medicijnen van de NVZ en de werkgroep thema 5 van de NFU.
4) Binnen de kaders van hetgeen medisch verantwoord mogelijk is.

Ggz passage duurzaamheid in inkoopbeleid Zvw 2025

4

Inkoop 2025

We verwachten van zorgaanbieders GGZ dat ze zich committeren aan de acties uit het uitvoeringsplan GDDZ 3.0 van de Nederlandse GGZ. Zorgverzekeraars, en ten minste de marktleider-zorgverzekeraar, gaan met de zorgaanbieders¹ in gesprek over hun duurzaamheidsprestaties. Daarbij focussen we, na afstemming met de branche, op de volgende onderwerpen en sectorbrede doelstellingen uit het uitvoeringsplan van de Nederlandse GGZ.

- De voortgang in het verlagen van de CO₂-uitstoot conform de CO₂-routekaart van de instelling, gericht op het behalen van de doelstelling van een verlaging van de CO₂-uitstoot met 30% in 2026 t.o.v. 2018;
- In kaart brengen van afvalstromen en het ongesorteerd restafval met minimaal 25% verminderen in 2026 (toewerkend naar maximaal 25% ongesorteerd restafval in 2030).
- Terugdringen medicijnverspilling en medicijngebruik gericht op 20% minder verspilling in 2026 t.o.v. 2023;
- Terugdringen voedselverspilling naar maximaal 20% in 2026;
- Transitie naar meer plantaardige eiwitten in de voeding voor patiënten/cliënten/medewerkers gericht op verhouding 50/50 dierlijk/plantaardig in 2026²;

Waar mogelijk ondersteunen we zorgaanbieders met kennis en tools zoals voorbeelden van groene initiatieven die geïmplementeerd zijn, bewezen impact hebben op duurzaamheid en kostenbesparend of kostenneutraal zijn. Ondersteuning bij de verduurzaming van de organisatie is onder meer te vinden in de 'Toolkit duurzaamheid' van de Nederlandse ggz en het 'Draaiboek Duurzame Mobiliteit voor intramurale zorginstellingen' van het Milieu Platform Zorgsector.

Farmacie passage duurzaamheid in inkoopbeleid Zvw 2025

4

Inkoop 2025

We verwachten van zorgaanbieders farmacie dat ze zich committeren aan de acties uit het uitvoeringsplan GDDZ 3.0 van de KNMP. We gaan met de apotheekketens in gesprek over de duurzaamheidsprestaties van hun leden. Daarbij focussen we op de volgende onderwerpen:

- Terugdringen van medicijnverspilling, bijvoorbeeld door gepast verstrekken of doorgebruik thuismedicatie;
- Patiënten actief informeren over inzameling van niet gebruikte medicijnen via de apotheek en monitoren welke restanten worden ingeleverd;
- Gepast gebruik van medicatie stimuleren door voorschrijvers en patiënten te adviseren over:
 - Tijdig afbouwen (bewaken behandelduur, volgen stop- en startcriteria en tijdig evalueren) conform de module Minderen en stoppen van medicatie (KNMP, NHG en andere partijen, 2020)¹. Concreet vragen wij hier aandacht voor bijvoorbeeld het verminderen van het gebruik van protonpompremmers² of statines³ aan de hand van de beschikbare kennisdocumenten.
 - Geneesmiddelen met een lagere milieu- of klimaat impact. Concreet vragen wij aandacht voor het gebruik van poederinhalatoren i.p.v dosis-aerosol in verband met het sterke broeikas effect van dosis-aerosolen.
 - In samenspraak met onder anderen huisartsen stimuleren van het inzetten van niet-medicamenteuze interventies die mogelijk het gebruik van medicatie voorkomen;

Waar mogelijk ondersteunen we zorgaanbieders met kennis en tools zoals voorbeelden van groene initiatieven die bij enkele apothekers geïmplementeerd zijn, bewezen impact hebben op duurzaamheid en kostenbesparend of kostenneutraal zijn. Goede voorbeelden zijn ook te vinden in de 'Inspiratiegids verspil geen pil' van de Coalitie Duurzame Farmacie en de 'Toolkit Groene Apotheek' van de KNMP.

Hulpmiddelen passage duurzaamheid in inkoopbeleid Zvw 2025

4

Inkoop 2025

Van leveranciers van hulpmiddelen verwachten we aantoonbare inzet op:

- Verduurzamen van productie en transport;
- terugdringen van verspilling;
- bevorderen van hergebruik;
- terugdringen van verpakkingsmateriaal;
- heruitgifte niet gebruikte hulpmiddelen.

Zorgverzekeraars nemen, in lijn met GDDZ 3.0 art. 5.2.b., herbruikbaarheid van hulpmiddelen mee in de inkoopcriteria voor nieuwe overeenkomsten. De ambitie is tenminste 20% van de ingekochte hulpmiddelen herbruikbaar in 2026.

Ziekenvervoer passage duurzaamheid in inkoopbeleid Zvw 2025

4

Inkoop 2025

Zorgverzekeraars nemen duurzaamheidscriteria mee in de contractering ziekenvervoer voor nieuwe overeenkomsten. Concreet betekent dit in de contracteringsperiode stap voor stap minder CO2 uitstoot.

Huisartsen passage duurzaamheid in inkoopbeleid Zvw 2025

Ondersteuning bij de verduurzaming is onder meer te vinden in het e-book 'De Groene Huisartsenpraktijk' van de LHV en de 'Inspiratiegids verspil geen pil' van de Coalitie Duurzame Farmacie.

Wijkverpleging passage duurzaamheid in inkoopbeleid Zvw 2025

4

Inkoop 2025

We verwachten van zorgaanbieders wijkverpleging dat ze zich committeren aan de acties uit het uitvoeringsplan GDDZ 3.0 van Actiz. Zorgverzekeraars, en ten minste de marktleider-zorgverzekeraar, gaan met de grote wijkverpleging-zorgaanbieders¹ in gesprek over hun duurzaamheidsprestaties. Daarbij focussen we, na afstemming met Actiz, op de volgende onderwerpen en sectorbrede doelstellingen uit het uitvoeringsplan van de branche.

- Terugdringen van de CO2-uitstoot van reisbewegingen gericht op de doelstelling 55% reductie in 2030 tov 2018;
- Inzet op terugdringen verspilling van medicatie, ook door patiënten/cliënten hiervan bewust te maken.
- Inzet op terugdringen verspilling van incontinentiemateriaal en 5% minder gebruik van incontinentiemateriaal in 2026 t.o.v. 2018, ook door patiënten/cliënten hiervan bewust te maken.
- Inzet op kennisbevordering over sorteren van afval en 25% minder ongesorteerd restafval in 2026 t.o.v. 2018;
- Aandacht voor preventie en bewustwording zodat ouderen zo lang mogelijk zelfstandig thuis kunnen blijven wonen (bv. door inzet e-health).

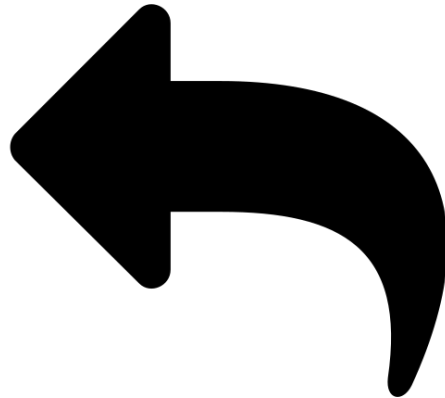
Waar mogelijk ondersteunen we zorgaanbieders met kennis en tools zoals voorbeelden van groene initiatieven die bij enkele wijkverpleging aanbieders geïmplementeerd zijn, bewezen impact hebben op duurzaamheid en kostenbesparend of kostenneutraal zijn. (link naar website)

Ondersteuning bij de verduurzaming van de organisatie is onder meer te vinden in de 'Toolkit duurzaamheid' en de 'Factsheet duurzaam vervoersbeleid' van Actiz.

Alle *grote* wijkverpleging-zorgaanbieders, precieze selectie is aan de individuele zorgverzekeraar

Klik hier

Een CO₂-routekaart laat zien op welke manier een instelling wil werken aan de klimaatdoelen

CO₂-routekaart

Wat is een CO₂-routekaart

Een portefeuillerroutekaart laat zien op welke manier een instelling wil werken aan de klimaatdoelen. De routekaart geeft per gebouw inzicht in de geplande maatregelen, de verwachte CO₂-reductie en de benodigde investeringen.

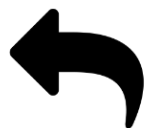
Waarom een CO₂-routekaart

De CO₂-routekaart is het afgesproken instrument voor het zorgvastgoed om te werken aan de klimaatdoelen. Doordat iedereen hetzelfde instrument gebruikt kan de voortgang voor de gehele sector worden bijgehouden. Dit wordt onder andere gebruikt voor afspraken met het Rijk en verzekeraars.

CO₂-routekaart inleveren

Zorgaanbieders met vastgoed en meer dan 250 fte moeten uiterlijk 1 januari 2024 een bestuurlijk vastgestelde CO₂-routekaart inclusief strategisch vastgoedbeheerplan aanleveren bij het Expertisecentrum Verduurzaming Zorg (EVZ).

Op de [website](#) van EVZ wordt gepubliceerd of zorgaanbieders hun CO₂-routekaarten hebben ingeleverd

Klik hier

